Lola Maria Ţămbrescu-Ciupeiu-Jurnal de călătorie în Franţa
Journal de voyage en France
Traducerea în limba franceză:
Luciana Vlad şi Ruxandra Benea
Ediţia a II-a adăugită
Casa Cărţii de Ştiinţă Cluj-Napoca, 2009
Coperta: drd. Iuhos Sandor, după o idee 11 milnmvi Copyright: e Lola Maria Ţămbrescu-Ciupeiu?00)»
Descrierea CIP a Bibliotecii Naţionale a României
ŢĂMBRESCU-CIUPEIU, LOLA MARIA
Jurnal de călătorie în Franţa = Journal de voyage en France / Lola Maria Ţămbrescu-Ciupeiu.
— Cluj-Napoca: Casa Cărţii de Ştiinţă, 2009
ISBN 978 – 973 – 133 – 544 – 5
821.135.1 – 992
913 (44) (O: 82 – 992)
Partea întâi
12 august 1969

Am ieşit prima dată din România în luna august a nefericitului an 1969. Spun „an nefericit" pentru că am să-l ţin minte cât voi trăi – este anul în care mi-am pierdut sora mai mare.

Eram disperată, ştiam că mi-am pierdut singurul sprijin, părinţii fiind bătrâni, tata invalid de război.

Pentru ca să mai uit de durere, m-am înscris la o excursie în Franţa, organizată de Biroul de Turism pentru Tineret, prescurtat B.T.T. S-ar fi putut să nu mi se aprobe, pentru că în timpul acela foarte greu puteai ieşi din ţară, mai ales în vest.

Eram tânără, necăsătorită şi aş fi putut să rămân în Franţa, exista acest pericol, şi cu toate acestea, mi s-a aprobat plecarea. Nu eram singura în această situaţie, ulterior am cunoscut alte fete, care făceau parte din grup.

Părinţii au fost de acord, bănuind că, vizitând ţări străine, o să mi se estompeze durerea. Aşa că mi-am făcut bagajele, mi-am luat „La revedere" de la părinţi şi am plecat la gară, rugându-i să nu mă conducă. Trebuia să plec la Bucureşti, pentru că de acolo era plecarea spre Franţa.

Am ajuns la gară, m-am urcat în tren şi când acesta s-a pus în mişcare, de după un stâlp a apărut mama, cernită toată, cu voal negru

pe cap, care m-a strigat: – „Să nu rămâi pe acolo!”. Vorbele ei m-au şocat şi am început să plâng. Mi s-au întipărit atât de bine în minte, încât nici dacă se putea, nu aş fi rămas, pentru că părinţii mei ar fi fost distruşi.

Am ajuns la Bucureşti şi m-am cazat ca de obicei la tanti Veronica, sora cumnatului meu, cumnata surorii mele, care mă primea cu multă dragoste, pentru că ea nu avea copii. Tanti

Verónica a încercat să mă sfătuiască să nu mă mai îmbrac tot timpul în negru, pentru că sunt tânără, dar n-a avut pe cine, pentru că eu nici nu voiam să aud să las doliul abia după două luni.

Cu toate acestea, în bagaje mi-am pus o singură rochie albă, cu care m-am îmbrăcat când am vizitat primăria Parisului. Dar, toate la timpul lor.

Aşadar, în 12 august la ora 1 noaptea am plecat din Bucureşti într-un vagon de dormit de şase persoane. În total, în grupul nostru erau 33 de persoane, femei şi bărbaţi.

La orele 20 am ajuns la Viena. Pe jos, tinereşte, facem o trecere în revistă a inimoasei capitale a Austriei. M-a impresionat în mod plăcut curăţenia exemplară şi bogăţia de lumini. Statuia lui Mozart străjuieşte un parc în mijlocul oraşului. Ce minunată e biserica Sfântul Ştefan, lucrată în cărămidă, dar dându-ţi impresia unei fine lucrături în lemn. Eu chiar am întrebat dacă este sculptată în lemn?!

Pe străzi lume puţină, iar maşinile gonesc pe şosele în aşa fel, încât îţi taie respiraţia.

Viena, 13 august orele O: 15

Ne întoarcem la gară şi ne urcăm în trenul cu destinaţia München.

München, 14 august ora 7

O zi întreagă ne stă în faţă pentru vizitarea oraşului. Am străbătut jumătate oraşul pe jos, cu capul întors tot timpul către vitrine, care sunt aranjate cu mult bun gust. O bogăţie de culori, multe bijuterii care-ţi încântă ochiul, blănuri, mobile stil.

Am intrat într-un magazin de bijuterii, deşi nu aveam bani, dar voiam să le văd mai aproape. În magazin vânzătoarea stătea de vorbă cu un bărbat. Imediat m-a salutat şi m-a întrebat în nemţeşte ce doresc. Eu i-am răspuns în franceza mea aproximativă. Ea mi-a arătat o tavă cu tot felul de bijuterii, una mai frumoasă decât alta. Mi-a fost jenă că i-am dat atâta de lucru degeaba şi am recurs la o mică scuză, spunând că am

franci francezi (de fapt nu aveam, aveam să primesc doar când ajungeam în Franţa 40 de franci noi).

Vânzătoarea mi-a răspuns că nu mă poate servi, pentru că nu cunoştea cursul de schimb al zilei la frâne-marcă, dar mă sfătuieşte să mă duc la bancă să schimb banii. De data asta îmi vorbea într-o franceză perfectă.

Bucuroasă că am scăpat, m-am îndreptat spre uşă, în timp ce vânzătoarea îi spunea bărbatului, în germană:

— Femeia asta nu ştiu ce limbă vorbeşte, parcă zicea că ştie franceza!

După cinci ani de germană făcuţi la liceu, am înţeles şi cu că se mira de ce am spus că vorbesc franceza, când, în comparaţie cu ea, vorbesc o limbă aproximativă.

În sfârşit, în aceeaşi zi, la orele 20 am plecat spre Paris cu Orient – Expresul. În tren mi-am adus aminte de filmul în care protagoniştii călătoresc cu acest faimos tren, se numea „Crima din Orient – Expres", dar nu sunt sigură dacă este vorba de acelaşi tren, pentru că cel cu care am călătorit noi se numea „Balt-Orient-Expres".

14 august ora 8 a.m., Paris

La Paris am fost aşteptaţi la gară de o reprezentantă a CCCS, fiind un grup organizat şi ne-am deplasat cu un autocar la un Cămin International pentru studenţi, sau tineret, o clădire cochetă, elegantă. În acest Hotel International pentru tineret parcă ai fi în Tumul Babei: auzi franceză, germană, turcă, engleză, limbi africane.

Restaurantul este cu autoservire şi lucrează în el pe rând tineri cazaţi la hotel. Poţi să-ţi alegi patru feluri de mâncare şi să bei la «alegere: apă minerală, coca-cola, vin sau bere.

După-masă, ne-am deplasat cu metroul la celebrul turn Eiffel, de care toţi au auzit, dar foarte puţini l-au văzut. În liftul cu care am urcat până la etajul III-ultimul etaj – o lume pestriţă: japonezi, chinezi, arabi, nordici, turci, fiecare vorbeşte pe limbii Im îi mumii nu mdi ne în sivirşit, când am ajuns sus şi am avut la pidoniv l'ari ail, ni a încercat un sentiment ciudat, de măreţie. Pentru câtva timp am avut, senzaţia că sunt deasupra pământului, ca o pasăre în zbor.

Bineînţeles că am imortalizat evenimentul, rugând pe cineva să-mi facă o fotografie.

Să bei o bere rece pe Turnul l illel, într-o zi toridă de vară, după ce ai suferit de sete, este un lucru minunat. M-am gândit şi la cei

rămaşi acasă, le-am trimis nişte vederi şi le-am luat câte un modest cadou.

Dacă te-ai lua după situaţia atmosferică, ai crede că eşti în Londra, unde pretutindeni trebuie să fii cu umbrela agăţată de braţ. La Paris, acum e un soare ucigător, iar peste numai 10 minute plouă torenţial.

Seara, bineînţeles, ne-am plimbat pe celebra Champs-Élysée.

15 august, Paris

„La mulţi ani!" de ziua onomasticii (Maria). În Franţa este sărbătoare mare în această zi, aşa că multe obiective turistice sunt închise. Restaurantul nostru cu autoservire este închis şi el, aşa că vom lua masa la un restaurant în oraş. Am făcut turul Parisului cu autocarul, am văzut multe lucruri interesante, dar din păcate nu le poţi reţine pe toate, pentru că maşina scutură aşa de tare, încât nu poţi să scrii.

La un moment dat am intrat cu autocarul în vechea Bastilie, vestita închisoare din Paris, adică, pe trotuar aproape de Sena, pe malul stâng este o parte mai îngustă în formă de U, unde a fost Bastilia.

Pe la ora 11 am intrat în catedrala Notredame, unde să îl – l uşoară o misă (slujbă, n.a.) arhierească, la care participă l nailr mulţi preoţi, călugări, episcopul Parisului şi un cardinal «lui Uoma. I, ste atât de minunată, imensă această catedrală, încât im tf unii saturi mivind.

În mod special am privit nişele de lângă tavan, pe care le văzusem în filmul „Cocoşatul de la Notredame". Stilul gotic al catedralei impune. Slujba era un adevărat spectacol, o armonie de sunete şi culori. Aşa ceva nu mai văzusem până atunci. La un moment dat, din mulţime îmi atrage atenţia un bărbat înalt, frumos, cam la 40 de ani. Când îl aud vorbind în limba maghiară, mă întorc către el şi îl întreb în aceeaşi limbă, tic unde este. Surprins că îi vorbesc limba, îmi răspunde că este ataşatul cultural al Ambasadei Ungariei la Paris (iniţial eu crezusem că este tot din Ardeal).

După vizitarea catedralei, ne oprim la intrare să cumpărăm suveniruri. Eu am luat nişte mătănii puse într-o cutiuţă de argint, pe care era gravată intrarea catedralei, pentru mama, desigur. Din păcate, mama nu le-a păstrat, ci le-a dăruit unei prietene, pe motiv că nu se ştie ruga pe ele.

Şi eu, care dădusem aproape jumătate din francii pe care îi aveam, ca să o bucur pe mama! Dar, ce să-i faci, aşa era ca, dăruia tot ce

avea! Precis că tanti Lenuţa, prietena ei, a admirat cutia şi mama, suflet nobil, i-a dăruit-o.

Nu am mai întâlnit un om cu aşa suflet mare ca mama, decât poate pe fratele ei, unchiul Ionel.

Revenind la vizitarea Parisului, trebuie să spun că neam continuat turul cu vizitarea unei moschei, evident, numai pe dinafară.

Apoi am vizitat monumentul celor două sute de mii de francezi morţi în lagărele fasciste. M-au impresionat profund cele două sute de mii de beculeţe aprinse, care simbolizau jertfa francezilor.

După-masă, am vizitat un muzeu, dar pe mine nu m-au lăsat să intru, pentru că aveam pantofi cu toc cui. Mi s-a spus că dacă vreau să vizitez muzeul, trebuie să mă descalţ. Eu nu am acceptat, aşa că am fost oprită la intrare. Şi stau eu, stau, trece o oră, şi întreb la un moment dat unde este grupul românilor. Muzeografa îmi răspunde că au ieşit din muzeu prin altă parte. I) e mine uitaseră la intrare. Ce să mă fac? Poşeta, sau nu, banii erau la o colegă în poşetă. Nu tu bani, nu tu bani de metrou, întreb un agent de circulaţie unde este staţia, şi merg acolo, că era aproape. Dar, dacă nu bagi banii, nu se deschide portiera. Aşa că, văzând că nu am nicio şansă, am început să plâng. Nimeni nu mă băgat în seamă, până la un moment dat. Doi studenţi spanioli, văzându-mă în doliu şi plângând, s-au apropiat de mine şi m-au întrebat în spaniolă de unde sunt şi de ce plâng? Le-am spus că sunt din România, la care ei au răspuns:

— „A, da, Rumelia! (provincie din Turcia). Eram brunetă, bronzată, cu părul lung, îmbrăcată în negru. Le-am spus că m-am rătăcit de grup şi nu am bani de bilet. Atunci unul dintre ei mi-a dat un bilet şi aşa am putu ajunge la hotelul unde eram cazaţi (ştiam staţia unde trebuia să cobor).

Ajunsă la hotel, cer cheia de la camera mea, iar recepţionerul îmi arată un aparat de fotografiat foarte performant (pe atunci nu existau multe asemenea aparate), pe care îl uitase la hotel un coleg din grup. Am recunoscut aparatul şi l-am luat la mine în cameră. Bine se spune, că în tot răul este şi un bine. Dacă nu mă întorceam eu mai repede la hotel, poate aparatul s-ar fi rătăcit.

Când au revenit colegii la hotel şi i-am dat aparatul, domnul doctor – căci era doctor cel care îl pierduse – a fost atât de încântat, încât mi-a promis că îmi face multe poze şi mi le trimite acasă (pentru că era din alt oraş). S-a ţinut de cuvânt, aşa că de aceea eu am acum aşa

multe fotografii din Franţa.

Culmea a fost că ghida şi conducătorul grupului au început să mă certe că m-am rătăcit de grup. Dar, m-am înfuriat eu, abandonată în Paris ca o orfelină, fără paşaport şi bani la mine, şi le-am răspuns de nu s-au văzut. Vasăzică tot calvarul prin care trecusem din cauza lor nu conta, de parcă eu aş fi fost de vină că m-au abandonat şi au uitat de mine, ca de o umbrelă, lăsată pe undeva din greşeală. Mai târziu am înţeles că lor le-a fost frică că n-or să mă mai vadă, că voi dispărea. Ce capete pătrate, zău aşa! Unde să dispari, fără niciun act la tine? Şi apoi, mie nici prin gând nu-mi trecea să le fac părinţilor o asemenea surpriză neplăcută, că doar erau ei destul de supăraţi şi aşa!

6 august, Paris

Vizităm muzeul Luvru, dar în mare grabă, taintrare statuia lui Venus din Milo (cea fără braţe). Fac eu ce fac, mă apropii şi o ating, trebuie să vă spun că eu dacă nu ating un obiect, înseamnă că nu l-am văzut bine. Deci, simţul tactil la mine este mult mai important decât cel olfactiv, vorba unui coleg cu simţul umorului:

— „Ca să simţi ceva, trebuie să pipăi!" (spunea aşa, după ce lucrase ca şi mine la Liceul de Nevăzători).

O pipăi eu pe celebra Venus din Milo, simt marmura şi sunt foarte satisfăcută. Nu vă recomand însă să faceţi la fel, întrucât nu este voie să atingi exponatele, pentru că poţi declanşa semnalul de alarmă (lucru pe care l-am făcut puţin mai târziu, în faţa tabloului Mona Lisa Gioconda)!

Reţin sala etruscă, unde sunt vitrine întregi cu obiecte de ap lucrate în granule, nu în filigran. Abia de câţiva ani bijuteriile au descoperit manopera granulată pe care o practicau etruscii. Pe %întreg perete îmi atrage atenţia un tablou uriaş, cu încoronarea lui Napoleon. Ni se explică că pictorul a introdus-o în tablou şi pe mama lui Napoleon, deşi ea a lipsit de la încoronare, apostrofându-şi fiul:

— „Ţinteşti prea sus!"

Se vede în tablou cum Napoleon însuşi îşi pune coroana pe cap, deşi papa trebuia să-l încoroneze. El n-a mai avut răbdare, a smuls coroana din mâinile papei şi şi-a potrivit-o singur pe cap. Cred că a fost un semn de rău augur, cum s-a şi dovedit ulterior.

Am „galopat" pe un coridor lung, din care la dreapta se deschide o săliţă mică, unde tronează, la fel de enigmatică, nimeni alta decât

celebra Mona Lisa Gioconda a lui Leonardo da Vinci.

În primele clipe am fost mirată de faptul că tabloul este aşa de mic, iar pe urmă am fost şocată din cauza faptului că tabloul este acoperit cu sticlă insacabilă, care îi fură din frumuseţe. Ni s-a explicat că a fost necesar să-l acopere cu sticlă insacabilă, ca să nu tragă exaltaţii cu pistoale în tablou. Am întrebat dacă s-a întâmplat acest lucru şi mi s-a răspuns:

— „Da, prin anii ’60 un vizitator a scos pistolul şi a tras în tablou, nu se ştie din ce cauză”.

Chiar, ce-o fi avut de a reacţionat aşa, cu ce l-a supărat surâsul Giocondei, rămâne o enigmă. Dar, Mona Lisa este irezistibilă, ai impresia că oriunde te-ai afla, se uită fix la tine, surâzând. În tabloul original (dacă este expus originalul), ochii Giocondei sunt mai roşii şi mai trişti, de parcă ar fi plâns.

După prostul meu obicei, deşi am văzut şnurul roşu care marchează locul până unde au voie vizitatorii să înainteze, vreau să mă apropii mai mult de peretele din dreapta, unde tronează nestingherit, singur, celebrul tablou. În acel moment cineva mă prinde de mâna dreaptă şi mă trage înapoi, explicându-mi că dacă mai făceam un singur pas, declanşam alarma. Era ghidul muzeului, care observase ce vreau eu să fac.

Aşa am aflat că dacă te apropii prea mult de exponate şi vrei să le atingi, declanşezi sistemul de alarmă, cu toate complicaţiile ulterioare.

Plecăm de la Luvru, încântaţi că am avut prilejul să vedem celebrele exponate.

După-masă vizităm Domul Invalizilor şi Muzeul de Arme. La Dom se află mormântul de marmură roşie a lui Napoleon I, adus din insula Sfânta Elena la 15 octombrie 1840, mormintele a doi fraţi ai lui Napoleon I, regele Romei şi a Neapolelui, şi mormântul fiului lui Napoleon I – Napoleon II, dăruit Parisului în 1940 de către Hitler (a fost adus noaptea, pentru că darurile făcute de Hitler nu erau văzute cu ochi buni).

Există şi o capelă, unde se oficiază o misă (slujbă n.a.)

O dată la doi ani, la care participă familia aflată încă în viaţă a lui Napoleon Bonaparte. O altă capelă, unde se fac slujbe zilnice, este împânzită de steaguri.

În sala cu mormântul lui Napoleon se află mai multe obiecte

personale ale împăratului, aduse din insula Sfânta Elena.

Vizităm apoi clădirea UNESCO, clădire modernă, cu trei subsoluri. În holul clădirii ne întâmpină o pictură murală pe lemn aparţinând celebrului Pablo Picasso. Pictura murală este de 11 ani la sediul UNESCO (din anul 1958 n.a.), pe când Picasso avea 77 de ani (născut în anul 1881 n.a.), iar. În anul 1969 sărbătorea 88 de ani de viaţă.

7 august, Paris

Tablourile lui Picasso le-am văzut la „Muzeul Artei Impresioniste", pe care l-am vizitat în această zi. Pe lângă lucrări de Picasso, sunt tablouri de Paul Gaugin, Toulouse-l – autrec, Vincent Van Gogh, Re>, oir, Monet, Latour, Cezane.

La toate muzeele există ghid automat, adică o cutie cu antene, pe care le pui la urechi. Contra trei franci poţi auzi explicaţii în engleză, germană, franceză, italiană sau spaniolă, (trupul nostru avea însă ghid din partea franceză şi ghid român, care venise cu noi.

La „Muzeul Artei Moderne" pe care l-am vizitat am văzut tablourile lui Degas, cu celebrele lui balerine, ale lui Monet – picturi masive cu nuferi, lac, sălcii.

Picturile moderne ale lui Picasso sunt aproape de neînţeles pentru cine nu cunoaşte arta modernă.

Ieşind de la muzeu, ne-am urcat în metroul de pe linia patru, iar la capătul liniei am ajuns la un modern talcioc. Nu ştiu ce fel de talcioc era, dar era plin de lucruri noi, frumoase şi ieftine. Păcat că am rămas doar cu privitul, din lipsă de bani. Alţii din grup şi-au cumpărat câte ceva. La un moment dat, se apropie de noi un domn elegant, cam de patruzeci de ani, şi ne salută pe româneşte:

— „Bună ziua! De unde sunteţi?"

Miraţi, noi îi răspundem că suntem din România, fiecare spun din ce oraş şi că suntem în excursie. El ne povesteşte că este din Galaţi, este inginer şi s-a stabilit cu familia în Franţa de câţiva ani. Îi merge foarte bine, are tot ce-i trebuie, dar soţia nu se simte bine, pentru că o macină dorul de ară. Merge pe urmă cu băieţii la o bere, pe care, bineînţeles că o plăteşte el. Eu nu m-am dus cu ei, mai ale că am observat că unele persoane din grup erau nemulţumite că am discutat cu el, dar ce să faccm, că nu noi l-am abordat, ci el. S-a bucurat foarte mult când ne-a auzit vorbind româneşte, şi mai că ne-ar fi dus şi la el acasă, să vorbim şi cu soţia lui, să se bucure şi ea. Mie personal mi-a

fost milă de el şi de nefericirea soţiei lui şi chiar m-a gândit că „Uite, poţi avea de toate şi tot să nu fi fericit".

Cred că şi eu seamăn cu soţia inginerului, m-ar măcina dorul de ţară. Îmi place să vizitez locuri noi, să văd ţări străine, dar să mă şi întorc acasă la mine. Ce bine că fiica-mea nu seamănă cu mine în această privinţă!

18 august, Valea Loirei

Dis-de-dimineaţă am plecat din Paris cu autocarul pe Valea Loirei. Am ajuns în Orléans, unde vizităm biserica Santa Croce, în stil gotic. Oraşul este mic, cu căsuţe mici stil vilă. Foarte multă verdeaţă, dar oraşul este pustiu. Nu se zăresc locuitorii, prăvăliile sunt goale sau închise.

Ajungem la castelul Chambord, care se întinde pe 5.500 hectare. Are un zid de treizeci şi doi de kilometri şi şase porţi. Terasa castelului este vestită. Aici erau treizeci şi trei de şoimi cu care se vâna în păduri. Există un donjon central (o clădire centrală) cu un ansamblu de clădiri în dreptunghi. În acest castel a murit soţul Mariei Stuart, regina Scoţiei. Aici se retrăgeau şi vestiţii regi francezi Francisc I şi Ludovic XIV (Regele Soare). Capela e ornamentată de un fiu al Regelui Soare. Stema regelui Francisc era salamandra, care trecea prin foc fără să ardă.

Iată-ne ajunşi la castelul Chevemy, de unde plecăm spre castelul Chenonceaux, care aparţine unui fabricant de ciocolată. I se mai spune castelul celor şase femei, cea de-a doua fiind celebra Diana de Poitiers, iar una dintre ele mai apoi, nu mai puţin celebra Caterina de Medicis, soţia regelui Henric al III-lea, care după moartea soţului ei, a îmbrăcat totul în negru.

Noi pronunţăm numele castelului în italiană (în glumă): che non ciau (în traducere liberă: care nu spun „Bună ziua" sau „La revedere".

19 august, Amboise

După o noapte petrecută în dormitoarele liceului „Leonardo da Vinci" din Amboise, după micul dejun luat la pensiunea unei doamne (care s-a mirat câtă pâine mâncăm noi, românii, dar, ce să faci, pâinea era ca şi cozonacul de la noi), mergem să vizităm castelul, care este proprietate privată, la fel ca şi Chenonceaux şi aparţine descendenţilor regilor Franţei.

De la castel se vede o casă roşie în care a locuit Leonardo da Vinci. A fost îngropat într-o capelă, iar apoi a fost dus în cea în care se

odihneşte acum. Clădirea a fost construită în stil gotic de regele Carol al VIII-lea şi stil renascentist de I rancisc I.

Capela aparţine Sfântului Hubert, patronul vânătorii. Sunt multe tablouri, în special ale lui Ludovic Filip, pictate de pictorul german Winther Alter.

După-masă mergem în vizită la o fermă de mere. Fermierul, inginer agronom, ne explică pe larg care sunt soiurile de mere existente, ce e cu instalaţia de stropit pomi. Ni se servesc mere, primim o ladă pentru drum şi băuturi din pivniţa fermierului.

Miercuri, 20 august, Tours

De dimineaţă plecăm cu autocarul din Amboise şi ajungem, în Tours pe la amiază. Pe drum vizităm o pivniţă de vinuri, ¡unde degustăm diferite soiuri de vin, chiar din 1959 (de zece ani n.a.). Unii s-au lăcomit, au băut mai mult şi aveau chef de cântlat. Eu am fost mai prudentă – am gustat puţin şi m-am oprit la un pahar de şampanie, fără să mănânc din vinul solid ca marmelada. Cine a mâncat din acel vin, a adormit în autocar.

Am vizitat pivniţa de vinuri, unde am fost rugaţi să vorbim în şoaptă, ca să nu deranjăm sticlele. Unele sticle cu vin aveau pe ele praf de trei degete, pentru că erau vechi de zeci de ani. Proprietarul pivniţei de vinuri avea o fermă foarte frumoasă, o clădire modernă, cu sală de sport, de biliard şi piscină la parter. I-am oferit din partea grupului nostru nişte produse de artizanat aduse din România: o butelcuţă românească (sticlă din lemn n.a.), ştergare populare, un album de poze îmbrăcat în motive populare.

A fost foarte încântat şi ne-a cadorisit şi el cu diferite soiuri de vin, spre bucuria bărbaţilor din grup.

La cantina din Tours unde am mâncat, la fel ca la cea din Paris, parcă era Turnul Babel. Auzeam vorbindu-se în multe limbi şi toţi se întrebau ce suntem, pentru că limba românale era cunoscută. În jurul nostru erau chinezi, negri, spanioli şi alte naţionalităţi, care se înţelegeau mai mult prin semne.

După-masă facem un tur al oraşului cu autocarul. În centru este primăria şi palatul de justiţie. Tours are 200.000 locuitori şi e capitala provinciei Touraine (numele vine de la un trib roman-turon). Provincia Touraine este grădina Franţei, plină de flori. Oraşul Tours este construit între Loire şi Chere.

În 1804, la Muzeul de Arte Plastice a fost plantat un cedru, cu

ocazia trecerii lui Napoleon Bonaparte. Patronul oraşului este Sfântul Martin, sărbătorit la 11 noiembrie. Legenda spune că el şi-a împărţit mantaua cu un sărac.

În Evul Mediu, Tours a aparţinut conţilor de Blois. Contele de Anjou Foulconere a cucerit Tours. La Tours s-a născut scriitorul Honoré de Balzac, care l-a făcut celebru, scriind romanul „Abatele din Tours". La Tours au statui şi Descartes şi Rqbelais, care s-au născut în acest oraş.

Jeane d'Arc a primit ospitalitate în acest oraş în cartierul Sfântul Martin şi a primit stindardul de luptă în vechea primărie.

Biserica Sfântul Martin, care avea cinci turnuri mai are acum doar două.

Trecem apoi prin orăşelele Montespon şi Soumur, ca să ajungem la Angers.

Joi, 21 august, Angers

Am ieşit din provincia Touraine şi suntem în provincia Anjou. Vechiul castel feudal din Angers are şaizeci şi patra de

goblenuri flamande. Capela a fost construită de regele Ludovic al XII-lea. Există în castel şi un instrument de ţesut, la care se ţes tapiţeriile.

După vizitarea castelului, vizităm spitalul vechi Sfântul Ioan, unde sunt expuse nişte tapiţerii abstracte ale lui Jean Lurcot, care reprezintă apocalipsa, primejdia şi triumful omului „Cântecul lumii".

În catedrala din Angers se găseşte craniul Sfântului Mauriciu. Pe malul Loirei vedem un grup de maşini cu căsuţe transportabile. Ne întrebam ce sunt: germani, italieni?! Nu erau nici de un fel, nici de altul şi poliţia i-a amendat pentru că au staţionat acolo.

21 august 1969, Paris în drum spre Paris ne oprim la Chartres, în provincia Normandie, unde vizităm catedrala cu cele mai frumoase vitralii şi cu statui la exterior.

Ajunşi la Paris, facem o plimbare în nocturnă cu vaporulmuscă pe Sena (bateau-mouche n.a.). Înconjurăm l'Ue de la Câte (Insula Oraşului n.a.) şi vedem în plină splendoare catedrala Notredame (Doamna Noastră, Maica Domnului, n.a.).

22 august, Paris

Vizităm muzeul Rodin, autorul celebrei sculpturi „Gânditorul". Aflăm că discipolul său, iugoslavul Ivan Mcstrovic, are şi el un

„Gânditor”. Rodin sculpta ce voia el şi nu se supunea comenzilor. I s-a reproşat că este prea realist. Are şi alte sculpturi celebre „Sărutul”, „Leul care plânge”.

După-amiază mă îmbrac în rochia albă, pentru că mergem în vizită la primărie „Hotel de Vile”. Aici am fost primiţi de o doamnă consilier, care ne-a arătat documente semnate de mari oameni de stat: John Kennedy, Hail Selesy I, Churchill. În sala unde se semnează tratatele vedem un tablou uriaş care înfăţişează primirea lui Ludovic al XVI-lea, de către consiliul

Parisului, în 1/ iulie 1871 (la trei zile după că dorca Bastiliei). Primarul Parisului îi înmânează eşarfa cu cele două culori reprezentative ale Parisului: roşu şi albastru, pe care regele şi le pune la caschetă, unde avea o eşarfă albă, semnul crinului, simbolul regilor. Aşa s-a născut steagul francez: roşu, alb, albastru. Pictorul a greşit punându-i primarului eşarfa cu roşu, alb, albastru, pentru că pe atunci nu exista tricolorul Franţei.

Seara plecăm să ne distrăm într-o tavernă la subsol, numită „fcaveau des Oubliettes” (cavoul celor uitaţi n.a.), în care se cântă străvechi cântece franţuzeşti şi toată lumea fredonează. Am coborât în tavernă cu strângere de inimă, pentru că era o atmosferă lugubră. Există aici şi un muzeu, unde se păstrează obiecte de tortură, o ghilotină şi o centură de castitate. Pentru că vederea obiectelor de tortură ne-a înfiorat, unul dintre colegi, cu acordul ghidului, a probat centura de castitate, creând astfel un moment hazliu. Cu zâmbetul pe buze am intrat în local şi ne-am aşezat la mese. Într-un colţ trona un pian, la care cânta Emile, care acompania cântecele din secolele XII-XVII, cântate de mai mulţi cântăreţi. Pentru că mulţi dintre noi ştiam cântecele: „Au clair de la lune”, „Au pas camarade” şi altele, am cântat şi noi, spre încântarea artiştilor.

23 august, Paris

Este ziua naţională a românilor. În ţară sunt defilări, serbări, petreceri în aer liber. Noi am avut program de voie: dimineaţa am mai văzut odată pe dinafară Luvru, piaţa Concordiei, biserica Madelaine. Mergem cu o colegă în magazinul Samertaine (Bunul samaritean), unde găseşti tot ce vrei: lenjerie fină, rochii ieftine, garnituri de masă splendide. Noi ne oprim la raionul de cosmetice de la etajul întâi. Colega mea, o profesoară de matematică din Piatra Neamţ, avea bani, eu, nu. În magazin nicio vânzătoare, numai casiera şi noi două. Colega

mea îşi pune în coş tot felul de farduri şi îmi spune şi mie să-mi iau ceva, că nu mă vede nimeni. Mă tentau foarte mult nişte rimeluri, rujuri pentru că în ţară nu găseai, dar ştiind

Ut i; – şi nu am cu ce le plăti, n-am luat nimic. Şi bine am făcut, că altfel nu mai ajungeam acasă cu grupul meu, ci rămâneam pusă la păstrare în Franţa.

Ajunse la hotel, povestim noi cum e prin magazinele din Paris, la care ghidul mă felicită că nu am luat nimic, pentru că există camere de supraveghere care înregistrează tot şi o păţeam. Pe atunci noi nu ştiam de asemenea camere şi de faptul i a, dacă iei ceva fără să plăteşti, când treci pe la casă spre ieşire, se declanşează alarma. Bine că nu m-am lăsat ispitită şi am scăpat dintr-un pericol iminent. De fapt, când mi-a zis colega că pot să iau, că nu mă vede nimeni, am răspuns:

— „N-am furat niciodată în România, doar n-am venit să lui în Franţa". Se vede că îngeraşul meu personal era la datorie şi nu mă lăsa să fac lucruri greşite.

Seara ne plimbăm ca de obicei pe Champs-Elisee, să mai vedem lumea. Ajunşi în dreptul unui restaurant al uzinelor Renault, unde merge lumea bună, am privit doar prin vitrină, nu am îndrăznit să intrăm, pentru că te preiau chelnerii de la intrare şi te pui într-o situaţie neplăcută.

În schimb, la vestitul Moulin Rouge (Moara Roşie-n.a.) nu mi-am mai făcut atâtea probleme. Am vrut să îl văd şi înăuntru, am intrat, chelnerul m-a întrebat ce doresc, eu am cerut un pahar cu apă, el mi-a dat, vizibil nemulţumit că nu consum ceva. Dar cum apa era gratis, am băut-o şi am plecat, Toarte satisfăcută.

24 august 1969, Paris

Plecăm cu autocarul spre Versailles. Palatul este minunat, cu multe tablouri de Veronese, găsite la Fantembleu şi Fuvru. Saloanele poartă diferite nume: Hercule, Diana, Marte (salon de muzică), Mercur şi Apollo. În salonul lui Marte se află un clavecin al fiicei lui Ludovic al XV-lea, iar în salonul lui Mercur se află patul catafalc al lui Ludovic al XIV-lea (patul în care a murit Regele Soare n.a.). În salonul lui Apollo se află tronul lui Ludovic al XIV-lea, tron din argint masiv. În salonul războiului există multe oglinzi vechi. Pe pereţi sunt inscripţii cu citate din operele lui Molière şi Racine. Cabinetul lui Ludovic al XIV-lea conţine masa pe care s-a semnat tratatul de la Versailles şi o machetă a camerei regelui. În salonul ochiului de bou (se numeşte aşa datorită

ferestrei) se asista la trezirea regelui. Anticamera' regelui se numeşte „salonul păcii". În apartamentele reginei s-au născut paisprezece regi. În anticamera reginei candelabrele sunt din bronz, iar în camera reginei există un dulap cu bijuterii. Există şi un salon al gărzilor reginei.

După prostul obicei, când nu mă vede nimeni mă aşez pe patul regelui pentru o clipă, iar, pe urmă percep mai bine exponatele. Am putut să mă laud pe urmă că am şezut pe patul Regelui Soare. Tabloul cu încoronarea lui Napoleon pictat de David, îl găsim şi aici, nu numai la Luvru. Este identic: Napoleon îşi aşază singur coroana pe cap, surorile lui Napoleon ţin trena Iosefânei şi se află şi mama lui, care nu a participat, spunând celebrele cuvinte:

— „Ţinteşti prea sus!"

Revenim la Paris, după ce admirăm şi grădina palatului Versailles. În ultima zi la Paris, după-masă, vizităm „Muzeul artei moderne". Aici există două saloane Pablo Picasso şi atelierul lui Constantin Brâncuşi. Este lucru ştiut că nu ai voie să fotografiezi într-un muzeu, dar ghidul, aflând că suntem români, a cerut la rugămintea noastră acceptul de la director şi la obţinut. Aşa că noi am fost singurii vizitatori ai muzeului, care am avut voie să fotografiem lucrările lui Brâncuşi. Până atunci ştiam doar de cele trei lucrări celebre ale sculptorului român, aflate în parcul din Târgu-Jiu, România: „Poarta sărutului", „Masa tăcerii" şi „Coloana infinită", lucrări sculptate în piatră. Mai ştiam că la „Poarta sărutului" se oficiază căsătorii. Abia în „Muzeul artei moderne" am văzut şi alte lucrări ale lui Brâncuşi: „Pasărea măiastră", „Cocoşul" şi altele de care nu-mi mai amintesc. Atunci şi acolo am avut un sentiment de mândrie patriotică, văzând câtă onoare primeşte ilustrul nostru compatriot din partea ţării de adopţie – Franţa.

Grupul nostru era format din treizeci şi trei de persoane: îi mei şi bărbaţi, tineri şi mai puţini tineri, dar niciununul peste patruzeci de ani. Conducătorii grupului aveau o singură teamă: ni-i nu rămână careva prin ţări străine, şi un singur scop: să ne aducă pe toţi în ţară, în România.

Teama lor nu s-a concretizat şi scopul lor s-a realizat; luau adus pe toţi în România, nu s-a rătăcit niciunul. lira şi greu să te rătăceşti şi să dispari, pentru că cei care t onduceau grupul şi-au luat toate măsurile de prevedere: banii „i paşapoartele erau la ei. Şi aşa am

întârziat două zile, pentru că se zvonea că se închid graniţele cu Cehoslovacia. Dacă s-ar fi adeverit acest zvon, rămâneam pe termen nelimitat în Franţa, dar n-a fost aşa.

În ţară (România, n.a.), ai mei deja îşi făceau probleme şi dădeau disperaţi telefoane să vadă ce s-a întâmplat, dar, nu aveau de ce să-şi facă griji, pentru că mie nici prin gând nu-mi l recea să rămân în străinătate. Ştiam că asta i-ar distruge total pe părinţii mei şi apoi, nici nu eram aşa de aventurieră ca să rămân complet singură printre străini.

După treizeci şi cinci de ani, destinul avea să mă poarte exact pe aceleaşi meleaguri, datorită fiicei mele. Soarta mea nu.1 fost ca să rămân pe meleagurile pariziene, în schimb a fost să le vizitez mereu, datorită urmaşei mele.

La plecare, în autocarul care ne ducea la gară, conducătorii grupului ne numărau şi veseli nevoie mare că suntem toţi, am ajuns, în glumă bineînţeles, cu numărătoarea la cifra treizeci şi patru.

25 august

Am plecat în 24 august, seara, din Paris cu Orient-I xpresul, iar în 25 august am trecut prin München, apoi Viena „i Budapesta. De aici, peste graniţă la Bucureşti.

Iată-ne ajunşi în ţară, de unde fiecare pleca, spre oraşul său. Cum am ajuns în Bucureşti, am dat telefon acasă, mi-am anunţat părinţii că am sosit şi că mai stau câteva zile în Capitală la tanti Veronica.

Mă gândesc şi acum ce şansă am avut în acele vremuri, în care nu oricine ieşea din ţară, să mi se aprobe plecarea şi să văd Franţa. Dacă bine îmi aduc aminte, era un schimb de relaţii culturale între România şi Franţa şi au plecat două grupuri: unul spre Paris şi nordul Franţei şi altul, din care făceam şi eu parte, înspre Paris şi sudul Franţei, incluzând castelele de pe Loire.

Bineînţeles că excursia m-a costat destul de mult – salariul meu de profesoară pe o jumătate de an: aveam o mie de lei salar lunar şi am plătit şase mii lei excursia.

Spun că era un schimb de experienţă cultural, pentru că în grup eram doar intelectuali: profesori, doctori, arhitecţi şi eram primiţi şi aşteptaţi peste tot cu un anumit protocol.

De altfel, fiecare dintre noi a primit la sosirea în Paris programul de vizitare a obiectivelor pe zile şi am fost întâmpinaţi la gară de

doamna Jerbole, din partea unei asociaţii culturale sau chiar a Primăriei, nu mai ştiu exact.

Nu ştiu dacă am mai spus, dar la Primărie noi am dat cadourile noastre şi am primit fiecare un mic tablou cu grădinile Tuileries, pe care îl am şi acum.

Preşedintele Franţei era în 1969, generalul Charle de Goulle şi de câte ori închinam un pahar cu gazdele, spuneam:

— „Vive la France!" „Vive le generale!"

Partea a doua

Primul zbor – Prima aniversare

— „Ai mei nepoţi sunt cei mai frumoşi!"

Aşa spune fiecare bunic şi nu greşeşte. Nu ştiu pentru i-am fost răsplătită, dar ştiu cu siguranţă un lucru: prezenţa mea la prima aniversare a micuţului meu nepot, Nicolas, a fost

O mare răsplată.

Când am spus că voi pleca peste mări şi ţări să fiu prezentă când nepotul meu va împlini un an, multă lume s-a arătat sceptică. Ba unii m-au sfătuit: – „Unde te porneşti, pe un drum aşa de lung, poate că nu vei rezista?! mai bine stai acasă".

1 u le-am răspuns: – „Nu voi fi de acuma încolo nici mai tânără, nici mai sănătoasă. Anii se vor aduna şi la mine, aşa că: acum, ori niciodată". Şi voi ştiţi că eu când îmi pun ceva în gând, realizez! Am spus că voi scrie o trilogie?! Am scris! Am spus că voi scrie nişte amintiri din şcoală?! Le-am scris! Ba mai mult: am lăsat să vadă lumina tiparului şi versurile scrise cu mult timp în urmă. Am mai spus că am să scriu un jurnal de călătorie?! îl voi scrie, dacă mă voi bucura de viaţă lungă şi sănătate.

Aşadar, eu mă ţin întotdeauna de cuvânt. Cuvântul dat e lege pentru mine. Ar fi bine dacă aţi proceda la fel!

Acestea fiind spuse, am început să-mi pregătesc plecarea, meticulos ca o albină care îşi clădeşte stupul, sau ca o furnică, care tot cară şi tot cară, numai ea ştie ce, toată vara, ca iarna să stea liniştită în muşuroiul ei.

Pentru mine ultimii patru ani au fost grei, aşa că după toate legile scrise şi nescrise, trebuie să urmeze patru ani buni, pentru care mă simt foarte pregătită.

Lmi aduc aminte că am fost la doamna doctor de familie, pentru

a mă statui ce medicamente să-mi iau, pentru a voi călători cu avionul pentru prima dată şi am emoţii. Am auzit-o întrebându-mă:

— „Vă este frică că ar putea avea avionul vreo defecţiune şi aţi putea suferi vreun accident?”

— „A, nu! Am răspuns. Când e să se întâmple, se întâmplă şi dacă stai închis în casă. Nu mi-e fiică de accidente, ci am emoţii, este o teamă de necunoscut”.

— „Atunci să ştiţi că este plăcut să călătoreşti cu avionul”.

Noroc cu o colegă, care mi-a explicat pe înţelesul meu:

— „Ştii, e ca şi cum te-ai duce cu o limuzină. Ţie îţi place să călătoreşti cu maşina, nu ţi-e rău deloc, aşa că o să fie bine!” Şi a avut dreptate.

Dacă cumva nu aţi călătorit niciodată cu avionul, vă invit s-o faceţi, pentru că este o senzaţie unică. Mi-ar fi părut rău dacă n-aş fi încercat-o. Veţi spune că vă e frică; vă răspund că persoană mai fricoasă decât mine nu există (întrebaţi-l pe stomatologul meu şi o să vă spună că din şaizeci de minute, cât are o oră, doar zece minute ţin gura deschisă ca să poată lucra).

O să mă luaţi pe urmă cu decolările şi aterizările, dar eu aproape că nu le-am simţit. Aveam impresia că avionul stă pe loc, pluteşte deasupra norilor, care mi se păreau vată de zahăr. Doar din când în când, când cred că trecea printr-un gol de aer aveam senzaţia că „maşina trece pe o stradă neasfaltată”. În rest, toate bune şi frumoase, până când avionul a ieşit dintre nori şi am văzut în vale un orăşel mic, în timp ce pilotul anunţa:

— „Doamnelor şi domnilor, vă rugăm să vă puneţi centurile de siguranţă, pentru că peste cinci minute vom ateriza pe aeroportul Charles de Gaulles!”

Am uitat să vă spun că afară fiind foarte cald eram îmbrăcată cu un costum de mătase, dar în avion mi-a fost frig. Văzând eu că şi alţi pasageri se ridică de pe scaun şi îşi iau haine mai groase din bagajele de mână, hop şi eu (nu

observasem că însoţitoarea de bord i-a rugat să se aşeze pe locuri), caut în bagaj să-mi iau ceva să mă îmbrac. Într-o clipă, stewardesa a fost lângă mine, arătându-mi imaginea cu centura, în nu înţelegeam ce vrea să spună, dar găsind ce căutam, m-am aşezat. Văzând că pasagerilor le era frig, însoţitoarele de bord ¡ut dispărut,

apărând după cinci minute cu pături galbene, pentru pasagerii mai friguroşi. La ieşirea din avion m-am scuzat că nu am cunoscut regulile, pentru că eu călătoream pentru prima dată cu avionul şi am crezut că este voie să te ridici de pe scaun, dacă alţii mai umblaţi în lume au făcut-o, dar m-am înşelat, pentru că aceia erau indisciplinaţi.

Ajunşi la aeroport, stupoare, nu ne aştepta nimeni. Mă uit în sus, mă uit în jos, la dreapta, la stânga – nimeni. Adică pe noi nu ne aştepta nimeni, pe alţii, da. O femeie ciudat îmbrăcată (opăia de zor şi striga prin geam spre un bărbat, alţi pasageri îşi aşteptau bagajele, eu eram dezamăgită. Într-au târziu am văzut o ligură cunoscută, care ne făcea semne cu mâna. Era chiar ginerele meu, care ne-a explicat ce se întâmplase: venise cu o plinătate de oră înainte de aterizarea avionului, dar parcase maşina într-un loc interzis, şi cum se uita el aşa, pe afişe să vadă ora de aterizare, vede la un moment dat numărul de înmatriculare al maşinii sale şi invitaţia de a-şi muta maşina în altă parte, aşa că de aceea a ratat aterizarea avionului nostru. Atâta pagubă să avem şi alta nu, ne-am revăzut cu drag după un an şi jumătate şi ne-am dus către casă.

Pe drum am salutat din mers Tumul Eiffel, promiţându-i solemn că îl voi revedea după atâţia ani (mulţi, o viaţă de om), aşteptând cu nerăbdare să-mi îmbrăţişez fiica şi nepoţii. Da, nepoţii! Cei doi nepoţi: cel mare, crescut de mine şi cel mic, pe care îl văzusem doar în poze şi în curând avea să împlinească un an.

Nu ştiu ce am făcut ca să merit aşa o răsplată, să fiu alături şi de al doilea nepot la prima sa aniversare!

Franţa, 9 august, 2005

Oraşul păpuşilor – Oraşului V.

Nu departe de Paris, supranumit „Oraşul luminilor", se află un mic orăşel pe care l-am numit „Oraşul păpuşilor".

De ce l-am numit aşa? Foarte simplu: pentru că am avut impresia că am aterizat într-un oraş dintr-o carte cu poveşti, cu căsuţe mici-micuţe, împodobite cu flori, în care eu, uriaşul din poveste, nici vorbă să încap.

Mă uit cu mirare la fiecare casă şi ard de nerăbdare să vizitez măcar una, dar, deocamdată nimeni nu mă invită, pentru că încă nu am dezvăluit nimănui dorinţa mea.

Sunt sigură că nu peste mult timp, cineva, văzând cum mă uit spre fiecare casă, va avea ideea de a mă invita şi atunci, fără a sta pe

gânduri, voi da curs invitaţiei, cu speranţa că mă voi putea mişca în voie într-o asemenea clădire, construită parcă pentru personaje din poveşti şi nu pentru oameni adevăraţi.

10 august 2005, Franţa

Am fost la Paris

Da, am fost la Paris pentru a doua oară în viaţa mea. Prima dată în 1969 şi acum, în 2005, după 36 de ani.

Ce mi se pare ciudat este faptul că şi atunci şi acum vedeam ca prin ceaţă. Atunci, din cauza supărării provocate de plecarea în altă lume a surorii mele, iar acum din cauza unei conjunctivite pe care am contactat-o la ochiul drept, de când am venit în Franţa şi mă chinuieşte de trei săptămâni. Dar, indiferent de ce probleme de sănătate am avut, aerul din Paris mi-a făcut foarte bine.

Nu e puţin lucru să ţi se îndeplinească o dorinţă. Am mai spus-o şi o repet: destinul te împinge cu o forţă implacabilă pe calea pe care trebuie s-o străbaţi.

Eu nu am rămas în Franţa când am fost, în tinereţe, şi mia că, datorită fiicei mele, am ajuns în aceleaşi locuri-Chiar <liseutam cu fiica mea că e foarte interesant că nu s-a stabilit în nil oraş din Franţa, ci soţul ei este chiar de lângă Paris, ca atunci liind îi vizitez, să vizitez şi capitala, „Oraşul luminilor" sau „Oraşul îndrăgostiţilor".

Nu degeaba poartă aceste două nume, ci pentru că le merită: da, îndrăgostiţi vezi la tot pasul, de toate vârstele, de lonte culorile, iar lumini, ce să mai spun. Eram chiar pe Vaporul-muscă" pe Sena, cu faţa spre Turnul Eiffel, seara, i. nul s-au aprins luminile pe turn. A fost ceva mirific, iar în momentul următor au început aparatele de fotografiat să se lumineze, pentru că toată lumea voia să imortalizeze momentul. Dar să încep cu începutul.

Numai eu am crezut că voi putea străbate Parisul pe jos, ui în tinereţe! Noroc că ceilalţi au fost mai rezonabili şi m-au dus cu maşina.

Prima oprire a fost, bineînţeles, la Catedrala Notre-l lume. De ce bineînţeles? Pentru că am vrut să fiu acolo în 15 iuij iist, ca prima dată, de Adormirea Maicii Domnului, dar nu s-.1 putut, pentru că a picat într-o luni, iar fiica mea lucra. M-am mirat; că nu are zi liberă, dar a trebuit să am răbdare şi am fost profund decepţionată şi agitată toată ziua, deşi am primit un idou neaşteptat de interesant şi frumos: o păpuşă cum n-am mai văzut de când eram copil. Mi-am adus aminte de

copilărie şi tic mătuşa, sora mamei, care avea păpuşa. Ce vremuri Inimoase! Cum au putut să treacă anii aşa repede? Au plecat loi din această lume şi am rămas doar eu şi amintirile mele. Ce liine că nu sunt singură, ci cu copiii şi nepoţii, care îmi umplu v iuu şi mă fac să mă simt încă utilă.

Dar, destul cu nostalgia şi să ne întoarcem unde a Miuas: în faţa Catedralei Notredame din Paris.

Fiind duminică, cred că parizienii stăteau acasă şi se odihneau, pentru că pe străzi erau numai străini şi puteai auzi vorbindu-se în toate limbile pământului.

Ne-am aşezat disciplinaţi la rând, ca să putem intra în biserică. În faţa noastră şi în spate: italieni, spanioli, chinezi, japonezi, arabi, indieni. La un moment dat aud dintr-un grup vorbind româneşte: – „Gata! Plecăm!"

Mă întorc către bărbatul care era lângă mine şi îl întreb în româneşte: „Unde plecaţi?"

— „Nu ştiu!", îmi răspunde el mirat şi pleacă.

La intrarea în biserică, un preot controla bagajele vizitatorilor. I-am prezentat bagajele noastre, ne-a mulţumit şi am intrat. Mi s-a părut normal controlul, datorită evenimentelor nefericite din ultimul timp. Fiica mea mi-a explicat că în Franţa este „codul roşu", adică alertă maximă. La fel am observat şi pe „Bateau-mouche" (Vaporul-muscă) o mişcare interesantă a ghidului, pe care o s-o povestesc la momentul potrivit.

Aţi fost vreodată în catedrala Notredame din Paris? Nu? Vă sfătuiesc să mergeţi! Eu sunt un om modest, nu sunt bogată material, dar soarta mi-a surâs de două ori. Vă sfătuiesc pe cei cu dare de mână să vizitaţi Parisul, pentru ca să ştiţi de ce trăiţi. Altfel, duci o viaţă monotonă, lipsită de spectaculos. Spectaculos am spus? Da! Ăsta-i cuvântul. Parisul este un adevărat spectacol!

În catedrala Notredame din Paris m-am simţit alt om, am avut senzaţia clară că şi eu fac parte din acest Univers. O să spuneţi că sunt o sentimentală! Da, recunosc, sunt, dar ca mine sunt mii şi mii, milioane. Nu vă întrebaţi de ce toţi îşi îndreaptă paşii spre Paris? în acest moment eu îmi doresc să revin şi a treia oară şi sunt sigură că, dacă timpul mi-o va îngădui, aşa se va întâmpla. Şi atunci o să-mi planific şi mai bine vizita, deşi şi acum mi-a plăcut.

Ginerele meu şi-a luat în serios rolul de ghid turistic şi mi-a

făcut o mulţime de poze. Nu am stat să mi se facă portretul pe malul Senei, şi pentru că ne grăbeam, dar şi pentru că nu aveam destui bani. Am văzut pictori chinezi, japonezi, ba chiar şi un amerindian, cu un păr lung până la brâu. Făceau portrete frumoase, mi-au plăcut. Am uitat să spun că tocmai când ne îndreptam noi spre Catedrală, au început să bată clopotele pentru slujbă. Aşa că am asistat şi la o parte din slujba de seară.

Mai aveam multe de vizitat şi era deja seară, aşa că am liceul cu maşina pe la muzeul Luvru, unde nu voiam să intru, uniuni doar să văd piramida, care cu exista cu treizeci şi şase.1. ani înainte. Aşa că am fotografiat piramidele, ne-am mirat de imensitatea palatului şi am pornit-o cu maşina pe Champs-I ly soc, am trecut prin piaţa Concordiei, unde au fost decapitaţi îi l. cic Ludovic al XVI-lea şi regina Maria-Antoanela. Nu ne-am >) Mi şi nu am făcut fotografii, pentru că mă impresionează. uurla celor doi.

Am lăsat în dreapta Domul Invalizilor, unde îşi are Imul de veci Napoleon I Bonaparte, într-un mormânt de murmură roşie (îmi aduc aminte de când l-am vizitat prima iltilA), am trecut pe lângă Arcul de Triumf şi am luat-o la stânga „pre Turnul Eiffel; de unde eram hotărâţi să luăm vaporaşul pe Sena, pentru a vedea monumentele din Paris.

La Turnul Eiffel, ca de obicei, coadă pentru urcare, dar noi n-am stat, pentru că nu voiam să urcăm. Mi-am adus îi minte că nici echipa naţională a României, sper să nu mă înşel, nu a urcat o dată în turn, pentru că nu a avut timpul necesar să stea la rând, la care fiica mea, foarte indignată, a spus:

— Cum se poate că nu li s-a dat prioritate la urcare?

— Nu ştiu cum se poate, dar aici nu contează cine eşti.

Îl chilie să te aşezi la rând şi să stai, pentru că vin turişti din toată lumea, toţi stau la rând ore întregi.

— Eu am fost, în tinereţe, sus, la ultimul etaj, am şi poze de atunci, dar acum nu vreau să urc.

— Ce, ţi-e frică? întreabă fiică-mea.

— Nu, nu mi-e frică! Dacă mi-era frică, nu veneam în l ianţa cu avionul. Dar nu doresc să stau atâta şi sunt sigură că o să revin şi atunci precis o să urc.

Am coborât la vaporaş şi am aşteptat. Mi-am adus aminte că eu am mai fost cu vaporul pe Dunăre, de la Tulcea la Stântu-Gheorghe (Deltă şi mi-a plăcut). Deşi, în însemnările de călătorie mi-am notat că

am fost cu Vaporul-muscă (Bateaumouche) în 1969 pe Sena, eu nu-mi aduc aminte. Sunt mulţi ani de atunci şi a trecut multă apă atât pe Dunăre, cât şi pe Sena.

Aşteptând noi un alt vaporaş, văd la un moment dat venind în goană o femeie însoţită de un băiat, întrebându-l ceva pe însoţitorul vaporaşului arhiplin, care era gata de plecare, iar acesta îi arătă un vapor mai mare, care staţiona în faţă. Pe urmă am înţeles, întâlnindu-ne pe Sena cu acel vapor, că femeia căuta vaporul restaurant care pluteşte pe Sena. Mi-am propus ca data viitoare să mă aflu şi eu în acel vapor restaurant, şi cum tot ce-mi propun se împlineşte, nu m-aş mira să mi se împlinească şi această dorinţă. Ghidul de pe vaporaş ne anunţa în limbile franceză şi engleză când treceam pe lângă un monument mai important şi toată lumea filma şi făcea poze. Am făcut şi noi o mulţime de poze, şi pot să spun că mi-a plăcut cu vaporaşul, cu excepţia momentelor când trăgea la mal în vreo staţie şi făcea tangaj. Dar cum acele opriri erau rare, nu am avut probleme. Neştiind că pe vaporaş sunt tonomate cu răcoritoare, apă, mâncare, noi ne-am aprovizionat de pe mal, şi le-am avut în plasă.

Spuneam mai devreme că ghidul, de câte ori vaporaşul pleca din vreo staţie, inspecta dintr-un capăt în altul, să vadă dacă nu a lăsat cineva vreun bagaj şi ne anunţa la microfon să spunem dacă vedem vreun bagaj abandonat, pentru a fi în siguranţă. Nu s-a întâmplat nimic şi am înţeles într-un târziu de ce ghidul făcea acel tur de forţă pe tot vaporaşul.

Când am ajuns înapoi la Turn, de unde am plecat, ghidul a anunţat că cine vrea să rămână pentru ultima cursă din acea zi, poate să mai rămână. Noi am coborât, pentru că ne ajunsese o oră de călătorie pe apă şi eram deja obosiţi, fiind seară, târziu. Am făcut poze sub tumul luminat feeric, am urcat în maşină şi am plecat.

— La revedere, Paris!

Partea a treia în loc de prefaţă

Iată că m-am dus pentru a treia oară la Paris şi am scris partea a treia a „Jurnalului de călătorie în Franţa", aşa că mă, imt obliagată să fac o nouă ediţie, revăzută şi adăugită.

Mai mult adăugită decât revăzută, pentru ca mie nu îmi place să revăd, să mă duc înapoi şi să refac, ci îmi place să mă duc tot înainte, fixându-mi în faţă o ţintă.

Mai am un motiv să scot o nouă ediţie, şi anume că, nuntai am

cărţi din prima ediţie şi multă lume ar dori să aibă cartea.

Deoarece sunt de-a dreptul încântată de primirea pe care: ui făcut-o cititorii „Jurnalului" şi de semnalele pozitive primite, mai ales că partea a treia era scrisă (mare parte din ea) în Franţa, n i-am hotărât să fac pasul următor şi să scot a doua ediţie.

M-a simţit impulsionată de vorbele unor confraţi scriitori, care au declarat că, deşi nu au fost niciodată în Franţa, datorită cărţii mele au văzut Parisul şi castelele de pe Loira.

Astfel scriitoarea Mia B., la fel ca poeta Puşa B. mi-au mulţumit ca „le-am luat de mână şi le-am plimbat prin Paris".

Aceste declaraţii şi multe asemenea mi-au încălzit sufletul şi m-au răsplătit pentru truda depusă, trudă pentru tipărirea cărţii şi nu scrierea ei.

Scrierera unei cărţi constituie o plăcere pentru mine, dar greutatea începe atunci cândeartea este scrisă şi trebuie publicată.

Dar, cum eu sunt favorizată de soartă, după cum mulţi au observat, întotdeauna izbândesc. Găsesc oameni potriviţi, la momentul potrivit, care să mă sprijine şi să mă încurajeze.

Şi, pentru că soarta mă favorizează, şi eu la rândul meu, încurajez şi sprijin pe cei care apelează la mine, să scrie şi să publice.

Nu sunt de acord cu părerea unei colege, care a scris o carte autobiografică, dar nu o publică în tiraj mai mare, ci doar în tiraj redus, pentru familie.

Mi-a făcut onoarea să-mi dea manuscrisul, să-l citesc şi să-mi spun părerea, şi eu regret că nu vrea să m-asculte, să o publice, pentru că mie mi s-a părut foarte interesantă.

Îmi aduc aminte că exact aşa gândeam şi eu, acum zece ani:

— „Pe cine mai interesează întâmplările din familia mea, poate, doar, pe membrii familiei?!"

Acum îmi dau seama cât de mult greşeam şi mă bucur că am ascultat-o pe colega şi prietena mea poeta P.R., şi am început să editez scrierile.

Am fost de-a dreptul surprinsă de impactul pe care l-au avut cărţile mele asupra cititorilor şi de faptul că mulţi s-au recunoscut şi ei într-o ipostază sau alta.

Acest lucru m-a încurajat să mai scriu şi să mai public cărţi şi, în acest moment sunt sigură că, atâta timp cât voi putea, voi continua să scriu.

Am multe idei şi planurile, unele, chiar îndrăzneţe, dar, cine mă cunoaşte ştie că, dacă mă hotărăsc să fac ceva, şi izbândesc.

Eu am debutat târziu, abia în anul 2000, sunt deci o „milenistă" şi aceasta pentru că, până în acel moment nu aveam decât volumul în versuri „Lumina cugetului" în manuscris din 1980.

L-am publicat în 2005, fiind imperios necesar, ca să nu mă duc în Franţa „cu mâna goală".

L-am dat la tradus şi a apărut exact cu câteva zile înainte de a pleca.

Dacă nu ar fi fost „musai", nici acum nu l-aş fi publicat, pentru că este prea „personal".

Aud pe câte un tânăr scriitor că trebuie să inventeze ceva, ca să şi scrii.

Dar de unde! Nimic mai fals! De ce să inventezi, dacă viaţa îţi oferă cu generozitate atâtea subiecte!

Vorba aceea „Viaţa bate filmul!"

A, da, dacă vrei să scrii proză ştiinţifico-fantastică, atunci trebuie să inventezi. Altfel, viaţa îţi oferă subiecte fabuloase, care abia aşteaptă să fie publicate.

Eu aşa gândesc şi cititorii îmi confirmă că gândesc bine. Altfel, de ce s-ar fi ecranizat atâtea subiecte provenite din viaţa de zi cu zi?!

Şi apoi, o spun şi o repet: eu nu scriu pentru elite. Consider că sunt destui scriitori elitişti, încât să nu mai trebuiască încă unul.

Doresc ca atunci când cineva ia în mână o carte a mea, să înţeleagă ce vreau să spun.

Şi eu pot vorbi „păsăreşte", să înţeleagă doar câteva persoane ce vreau să spun, că doar stăpânesc foarte bine limba română, dar nu doresc să o fac.

Vreau să înţeleagă cititorul foarte bine mesajul pe care îl transmit.

Revenind la „JurnaF şi acum îmi amintesc atmosfera minunată de la lansarea lui, faptul că au venit atâţia prieteni să fie alături de mine, mai ales, ca a coincis cu aniversarea mea.

Am fost de-a dreptul fericită, emoţionată de prezenţa atâtor scriitori de valoare, care au spus cuvinte atât de „calde" la adresa mea şi-a cărţii.

A fost momentul pentru care merită să trăieşti şi să scrii!

Nu ştiu dacă am mai spus, dar chiar dacă da, o să repet: nepotul

meu cel mare vrea să devină scriitor. Oare cu cine o fi semănând? Atâta doar că el va fi scriitor de limbă franceză, pentru că, din păcate, limba română nu o stăpâneşte la fel de bine, el trăind în Franţa.

Dar, vorba aceea „aşchia nu sare departe de trunchi".

Orice ar fi, fiecare are calea lui pe care merge şi declar, că în toate interviurile mele că „destinul m-a adus aici şi mă simt foarte bine în faţa colii albe de hârtie".

Autoarea, Cluj-Napoca, la 12 mai 2007

ti

Luni 18 decembrie 2006

Cu o zi înaintea plecării, încep să strâng de prin dulapuri lucrurile cu care mă duc şi cadourile pentru cei dragi.

Vreau să mă duc la nepoţii mei dragi, încărcată ca Moş Crăciun.

În acest scop o lună întreagă am achiziţionat tot ce mi-a plăcut din magazinele pe unde am umblat: jucării interesante, cărţi cu animale, dulciuri mai deosebite.

Să nu credeţi că am cheltuit mult, dar am luat lucruri care să le facă plăcere.

Dacă pentru cei mici a fost uşor să găseşti cadouri, problemele au început când m-am gândit şi la cei mari. Nu voiam să le iau ceva inutil sau care să nu le trezească interesul, aşa că am cerut părerea „ajutoarelor lui Moş Crăciun".

Aşa că luni, le-am notat într-o agendă, să nu uit ceva şi-am început să le scot de pe unde erau, ca să le împachetez.

În ultimul moment am găsit şi o orgă de lumini, un fele de lampadar, care mi-a plăcut foarte mult şi nu m-am înşelat, pentru că le-a plăcut şi copiilor mei.

De data aceasta n-am mai plecat „cu toată casa", cum fac eu de obicei, din două motive: pentru că nu pot ridica lucruri grele şi pentru că în avion greutatea bagajului este limitată.

De ce să duc haine pe care nici nu le îmbrac, numai ca să am ce transporta?

O strângere de inimă am totuşi, pentru că de Crăciun nu pot să mă îmbrac cu cele mai frumoase haine ale mele, cum fac eu de obicei, pentru că mi-am luat toată garderoba cu mine.

După-amiaza târziu, cu emoţiile de rigoare, am început să împachetez: două-trei schimburi pentru fiecare etapă a zilei, având în vedere că stau o lună. M-am hotărât cu greu cu ce să mă îmbrac pe

drum, să nu-mi fie frig.

Nu bănuiam, că dimpotrivă, o să sufăr de cald. M-am felicitat pe drum că nu m-am încălţat cu şosete de lână, că ar fi făcut saună.

Dar chiar aşa? Unde să-mi fie frig?!

Începe momentul cel mai hazliucântărirea bagajului. Fiul meu cel mare se urcă pe cântar cu bagajul în mână şi îmi spune câte kilograme are, făcând diferenţa între greutatea pe care o are şi, greutatea cu tot cu bagaj. Spun că este un moment hazliu, pentru că se urcă pe cântar şi când lua în mână geamantanul se balansa şi cădea de pe cântar, o dată, de două ori, până când în final a reuşit.

Nu pentru că nu avem şi alte cântare în casă, cântărim aşa bagajul, ci pentru că aşa am făcut şi data trecută, când am plecat în Franţa.

Până la urmă tot m-am ales cu geamantanul, rucsacul şi trei plase (din care la sfatul înţelept al unei fete am făcut două), după care am mâncat mâncarea care mi-am pus-o pentru drum.

Am verificat de două ori actele necesare pentru călătorie (vă sfătuiesc să faceţi la fel), şi iată-mă gata de drum.

De emoţie n-am dormit decât trei ore toată noaptea (prostul meu obicei vechi) şi m-am trezit în zori, gata de drum.

Marţi, 19 decembrie

Mai era o oră până să sune ceasul deşteptător, dar eu eram deja în picioare.

Mă bătuse gândul să mai stau puţin în pat, dar ştiam precis, că dacă o să adorm, când va suna ceasul deşteptător, o să mă trezesc ameţită şi nu era bine, că doar urma să călătoresc toată ziua. Aşa că m-am încurajat, mi-am zis „pe cai, că se filmează” (adică „hai sus”, n.a.), am mâncat ceva, m-am îmbrăcat şi iată-mă gata de drum. Cu taxiul până la microbuz, unde aştept puţin, dar afară nu era frig. Am stat în partea din spate a microbuzului, unde a fost foarte cald.

Mai că îmi venea să mă desciţ de cizmele îmblănite (ce bune ar fi fost, dacă mi-aş fi luat botinele), dar mi-era jenă de băiatul, care a vrut morţiş să stea şi el cu mine în rândul din spate, deşi avea loc şi mai în faţă. Dar, de dacă aş fi fost singură în spate aş fi călătorit prea boiereşte, putând să mă întind pe banchetă. Eu nu prea pot dormi în maşină, şi sunt chiar invidioasă pe tovarăşii mei de călătorie, care dorm de parcă ar fi în patul lor de acasă. Dacă am aţipit o oră din cele şapte cât a făcut microbuzul din Cluj până în Budapesta. Băiatul de

lângă mine, un creol frumos de vreo un metru nouăzeci înălţime, nu vorbea româneşte, doar englezeşte şi franţuzeşte. Mi-a spus că mama este franţuzoaică şi tatăl englez şi am văzut că avea paşaport franţuzesc. Mi-a mai spus că merge la Londra şi eu i-am zis că merg la Paris.

În rest, n-am avut cu cine discuta, că dormea dragul de el, cu gura căscată şi îşi întinsese picioarele sale lungi până la scaunul din faţă.

Şi pentru că tot am mai amintit de scaunul din faţă, trebuie să spun că acolo erau un băiat şi o fată, care s-au urcat împreună cu mine şi cu englezul din Cluj. Iniţial am crezut că sunt o pereche, dar fata mi-a spus mai târziu că sunt doar colegi de apartament şi ea pleacă la Budapesta să-şi aştepte iubitul american, iar băiatul merge la părinţi la Budapesta.

Se părea că băiatul nu ştie româneşte, pentru că atunci când l-am întrebat cât este ceasul, nu a înţeles, dar pe urmă a discutat cu mine în ungureşte.

Fata mi-a mai spus că este psiholog şi lucrează la o şcoală specială şi mi s-a părut foarte inteligentă (vorbea o engleză frumoasă şi mi-a confirmat că a fost şefă de promoţie, terminând facultatea aproape cu nota maximă).

Am avut ce discuta amândouă, asta după ce s-a trezit, pentru că a dormit vreo cinci ore, întinsă pe banchetă, după ce colegul ei s-a mutat în faţa mea, pe un scaun şi a dormit şi el.

Ce înseamnă să fii tânăr!

Sar eu am avut întotdeauna o problemă cu somnul, când călătoream, chiar şi în tinereţe. Organismul meu este mai pretenţios, îi trebuie condiţii speciale pentru somn: patul meu, perinuţa mea, eventual cineva să-mi spună o poveste, plăpumioara mea.

Veţi zice că sunt mai pretenţioasă, dar nu vă contrazic, deşi mă adaptez, oricărei situaţii spunând: „dacă trebuie, trebuie!”

Nu ne-am oprit la Negreni, de de obicei, ci numai la Oradea şi doar vreo zece minute. Am ajuns repede la graniţă şi după obişnuitul control, am trecut în Ungaria.

Iată-ne ajunşi la aeroport, unde ne-am despărţit, mergând la diferite terminale. Norocul meu a fost că am rămas cu o doaiâmă din Cluj şi ne-am ajutat una ope alta, dar ea aplecat spre Germania, tot ia copii, mai repede decât mine.

Stând eu aşa sub panoul sub care erau afişate plecările şi sosirile, pe cine văd apropiindu-se şi citind de pe panou?! Pe o fostă colegă! Dar până să-mi aduc aminte cum o cheamă (am avut un lapsus), ea a dispărut.

Ce să fac, dacă de uimire că o întâlnesc acolo, i-am uitat numele.

Pe când mă gândeam eu aşa, iată că apare din nou şi de data asta n-am mai ratat ocazia de a-i vorbi.

Ne-am salutat, ne-am îmbrăţişat şi am întrebat-o unde pleacă.

— Nu plec nicăieri! îmi aştept copiii, care vin din Danemarca! Dar tu, mergi în Franţa la fiica-ta? (ştia că fiicamea era căsătorită cu un francez n.a.)

— Da! Mă duc să-mi petrec sărbătorile cu nepoţii mei cei dragi! Abia aştept să-i revăd şi să mă joc cu ei!"

Ne vedem tot timpul pe internet, dar nu-i pot îmbrăţişa, nu e totuna!

Am fost şi anul trecut, dar vara, şi am observat că îmi face foarte bine clima de acolo. Nu am fost bolnavă timp de o lună, nici de reumatism, nici de nimic, cu o singură excepţie: ochii. Nu ştiu de la ce am făcut o conjunctivită, dar decât să-ţi tot povestesc, că nu prea avem timp, mai bine îţi dau cartea pe care am scris-o şi afli din acel jurnal de călătorie, cum a fost. Să-ţi scriu ceva frumos ca autograf.

Ne-am îmbrăţişat şi din nou am rămas singură, dar nu pentru mult timp, pentru că pe scaunul pe care stăruse o pereche de chinezi, s-au aşezat două fete, care au început să vorbească româneşte.

— Mulţumesc Doamne, am zis eu în gând şi am început să vorbesc cu ele.

La sfatul uneia dintre ele, mi-am mai redus bagajul, ca să pot urca înavion fără probleme, cum am spus şi mai înainte.

A sosit vremea depunerii bagajelor şi a îmbarcării şi aici eu aveam o mare problemă: în ruptul capului nu puteam ridica geamantanul de şaptesprezece kilograme pe cântar şi ne uitam împrejur să văd un bărbat pe car să-l rog să mă ajute.

Ca de obicei am fost prima (îmi place să ajung prima, să spun că am câştigat locul întâi şi medalia de aur oriunde mă duc) şi am socializat cu perechea franceză sosită pe locul doi (medalia de argint n.a.), pereche, care era de vârsta mea.

Am discutat cu ei şi pentru că sunt prietenoasă din fire, dar şi cu gândul ascuns că la nevoie, domnul mă va ajuta şi va ridica

geamantanul pe cântar. Dar n-a fost aşa, pentru că până să înţeleagă el ce vreau, a venit un ajutor, paznic, om de serviciu al companiei, nu ştiu clar ce era şi l-am rugat pe el în ungureşte, s-a aplecat, aluat geamantanul şi mi l-a pus pe cântar.

Iniţial, îi spusesem domnişoarei că eu am o problemă şi nu pot ridica geamantanul, la care ea, se vede nu prea indispusă, mi-a retezat-o scurt:

— Doar nu aşteptaţi să vi-l ridic eu!

— Nu, i-am răspuns eu, sesizând pericolul (pericoloso sporgersipericolul de a se sparge, cum scrie pe geamurile din tren n.a.), de a deveni persona non grata (adică neagreată de funcţionară, n.a.) ceea ce ar fi fost foarte grav, că şi aşa m-a atenţionat în ungureşte de vreo două ori că nu am răbdare, dar eu, biata de mine (biată să nu fiu), întrebam de neştiinţă, pentru că nu ştiam ceurmează să-mi mai ceară. Era evident că frumoasa şi tânăra funcţionară nu mă simpatiza deloc şi apoi, hai să fim serioşi, la ce faţă de „plapumă-ntoarsă" aveam, după a noapte nedormită şi ce modest eram îmbrăcată în ţinută sport, ce să simpatizeze la mine?!

E, dac-aş fi fost îmbrăcată de gală, aşa cum mă duc la o nuntă sau la ceva festivitate, vorba unei colege:

„I. (o altă colegă de breaslă) este în fiecare zi îmbrăcată ca atunci când mergi la nuntă!"

De, dacă în fiecare zi aş fi la fel de elegantă, lumea ar crede că o ţin tot într-o petrecere, ceea ce n-ar corespunde cu adevărul. Ori, ştii că eu pentru adevăr sunt în stare să umblu şi cu „capul spart", după cunoscutul proverb românesc (adevărul umblă cu <? apul spart n.a.).

Întorcându-ne la funcţionara de la aeroport, poate greşesc eu, poate era ea supărată de ceva, nu avea chief de „babe" pisăloage ca mine. „Babe" am spus? Eu am voie să spun aşa în semn de alinare, pentru că de abia peste vreo douăzeci de ani (ca un Dumas-tatăl „După douăzeci de ani"), voi fi aşa atunci şi nici atunci.

În sfârşit, ajutată de Providenţă, am reuşit să găsesc omul potrivit care să mă scape de buclucaşul geamantan şi de rucsac şi să respir şi eu mai uşurată.

Ce idee bună-am avut cu rucsacul meu cel mic şi încăpător, pe care îl pun în spate, şi ai scăpat de o grijă.

Pentru că la mine toate lucrurile au o poveste a lor, o să vă spun acum povestea rucsăcelului meu.

Mergând în urmă cu un an într-o excursie, m-a ros invidia (glumesc pentru că acest păcat nu îl am), când m-am uitat pe geam la o vecină de-a mea cu care mergeam, care păşea ţanţoşă cu un rucsac în spate, iar eu mi-am luat în mână două plase, de parcă mergeam la piaţă.

Atunci, mi-am jurat că nu va trece mult şi voi achiziţiona şi eu un rucsac „mai trainic şi mai frumos" decât a lui C. (după cântecul „Podul de piatră s-a dărâmat/A venit apa şi l-a luat/ Vom face altul pe râu în jos/Altul mai trainic şi mai frumos").

Zis şi făcut. Şi pentru că sunt un om foarte tenace şi ce îmi pun în gând şi realizez, am pândit momentul, când într-o zi, intrând în magazin, l-am văzut pe el, frumosul şi cumintele rucsăcel, stând stingher într-un colţ şi implorându-mă să-l „înfiez", vorba poetului „O, lucrurile cum vorbesc!"

O să râdeţi în barbă şi o să spuneţi că am o imaginaţie debordantă, dar eu m-o să vă contrazic, deşi ştiu bine să vorbesc

cu lucrurile, cu jucăriile, cu florile, cu animalele, păsările şi toate câte ori fi ele pe lumea asta.

Bineînţeles că i-am ascultat rugămintea şi de atunci suntem nedespărţiţi, plimbându-mă de data asta ţanţoşă eu cu frumuşelul de rucsac, care nici măcar o privire nu-i aruncă insignifiantului rucsac al lui C.

Toată vara mi-am cărat garderoba în el, mergând la băi sărate la Turda şi mi-a fost de mare folos.

Şi de data asta mi-a fost de ajutor rucsacul, pentru că el conţinea tot ce este mai bun pe lumea asta pentru copii şi voiam să-mi fie intrarea triumfală în casă la nepoţii mei, încărcată ca Moş Crăciun, cu sacul în spate.

Zborul cu avionul a fost foarte plăcut şi pentru că se înserase, am putut vede pe hublon (cred că aşa se numeşte geamul avionului, sau geamulu vaporului, nu ştiu sigur), deci pe geamul avionului, o feerie de lumini, parcă jos erau mii de brazi luminaţi feeric.

La un moment dat am văzut nişte figuri geometrice, viu luminate, nu ştiu ce erau.

La aterizare, deja mă gândeam pe cine să rog să-mi pună jos geamantanul de pe scara rotativă (pentru că problema cu geamantanul iar a apărut), că pe urmă îl trag eu după mine (chiar mă gândesc ce o

deştept a fost cel care a inventat rotiţele la geamantan, pentru că asta este o chestiune mai nouă, n-am întâlnit-o în tinereţea mea).

Dar când e să ai noroc, ai! Ce mai! Nu ştiu cum să fii, noroc să ai! Noroc să fie, că deştepţi sunt destui! (nu-i voie să calomniem pe nimeni, fiecare are dreptul la imagine), aşa că se loveşte de mine un tip cu o chitară în spate, când eu, schimbam macajul, adică fugeam de la o coadă mai mare, la una mai mică, dar nu „sărind pârleazul", adică grilajul, cum făceau alţii, de parcă erau la cursele cu garduri, ci făcând cale-ntoarsă cu capul sucit spre perechea din faţa mea, ea o divă superelegantă, cred că fotemodel sau manechin, de vreo un metru optzeci, brunetă, frumoasă; el, cu un corp mai scund, tânăr, frumos, chel, care se pupau tot timpul şi-i toată lumea sucea capul să se uite după ei (or fi fost nişte actori cunoscuţi, nu ştiu şi nu ştiu nici ce limbă vorbeau, pentru că nu vorbeau, ci se sărutauacţiune care este identică pe tot mapamondul). Mi-am amintit de alţi doi tineri din microbuz, care au urcat la Oradea şi se sărutau tot timpul. Pe urmă am aflat la aeroport că el era italian (aşa că am înţeles înfocarea cu care se sărutau) şi ea era o frumoasă româncă blondă.

Cred că eu am fost vinovată, că l-am izbit pe tânăr, el venind din dreapta, nu i-am acordat prioritate de stânga ca la sensul giratoriu, dar el, politicos, şi-a cerut scuze în franceză, la care eu i-am răspuns: „De rien!" adică în franceza mea personală: „Nu face nimic!"

S-a uitat la mine destul de ciudat, apoi s-a întors spre perechea cu care era şi le-a vorbit româneşte.

— Ia te uită, am spus eu, vorbim româneşte!

El şi mai mirat mi-a spus că este muzician român, stabilit la Paris.

— Şi fiul meu cel mic, este dirijor!

— Cum îl cheamă?"

— Dirijor în devenire. Este student în anul al treilea la Academiea de Muzică din Cluj, secţia dirijat, dar deja a debutat ca dirijor.

— Da? Şi ce dirijează?

— Orchestra sumfonică, răspund eu. A dirijat Beethoven şi se pregăteşte să dirijeze Mozart.

— Ah! Interesant! Puteţi să-mi daţi numărul lui de telefon?

— Da, desigur, dar mai întâi am o rugăminte: vă rog să-mi puneţi jos geamantanul de pe rotativă, că eu nu pot, e prea greu!

— Cu plăcere! Care este geamantanul dumneavoastră?

În momentul acela am ajuns la rotativă şi geamantanul era chiar în dreptul nostru.

— Acela cu fundiţă roz! am răspuns eu, (îi pusesem o fundiţă roz ca să-l recunosc mai uşor), dar până să-i răspund, geamantanul a trecut mai departe în dreptul prietenului său.

— Ia geamantanul doamnei, cel cu fundiţă roz şi pune-l jos, i-a strigat el prietenului. Acesta l-a prins şi mi l-a pus ope podea spre marea mea satisfacţie. De acum, puteam şi eu să-l manevrez.

Am mulţumit şi m-am îndreptat spre ieşire, cu gândul să-l aştept pe români. Când au venit l-am oferit lui Ovidiu o carte cu autograf, în semn de mulţumire că m-au ajutat, iar pe carte am trecut numărul de telefon cerut.

I-am mai spus că sunt aşteptată de ginerele meu, aşa că de acum încolo nu mai am nicio problemă.

Ne-am spus „La revedere!" şi m-am uitat cu atenţie la oamenii care aşteptau, printre care l-am zărit şi pe C., ginerele meu.

Ne-am îmbrăţişat, mi-a luat bagajele din mână şi am pornit spre ieşire, de unde am luat maşina spre casă.

Acasă mă aşteptau nepoţii, care nu se culcaseră încă.

Am vrut eu să intru în casă cu rucsacul, cu dulciurile în spate, precum Moş Crăciun şi cu jucăriile, care de care mai hazlii, ca să văd cum se bucură copiii. Bineînţeles că, fiind seară, am mâncat puţine dulciuri, dar s-au culcat fericiţi că au văzut „sacul plin".

NU că ei nu ar avea tot ce îşi doresc, dar cestea erau de la bunica şi bineînţeles mai bune.

După o zi de călătorie, abia am aşteptat să mâncăm de cină şi să mă culc, pentru că eram foarte obosită.

Urma a doua zi să povestim mai mult ce mai e pe acasă.

Miercuri, 20 decembrie 2006

M-am trezit mulţumită că am ajuns a doua zi la destinaţie, şi ai mei au plecat de dimineaţă fiecare la munca lui.

După un mic instructaj făcut de fiica mea, ca să-mi reamintească cum să folosesc diferite aparate, am rămas singură.

Eu nu mă plictisesc niciodată când sunt singură, pentru că scriu sau citesc, aşa că m-am apucat de scris.

După-amiaza au sosit pe rând şi ne-am pus la povestit, spunându-le cine le-a transmis salutări, ce am mai făcut de când nu

ne-am văzut.

M-am jucat puţin cu nepoţelul, dar nu foarte mult, pentru a-i da timp să se obişnuiască cu mine. Norocul meu este că E. este foarte prietenos şi se acomodează repede, aşa că nu mi-a fost greu să ajung să-l îmbrăţişez.

Joi, 21 decembrie 2006

Din rpu singură acasă dimineaţa.

Am continuat să scriu, după ce am gătit ceva.

După-masa am ieşit la cumpărături, dar în viteză mare, lucru care îmi displace, dar eram presate de timp, trebuia să-l aducem acasă pe cel mic. Mie îmi place foarte mult să merg la cumpărături, este una din plăcerile mele, dar să stau mult, să văd tot, să casc gura, să întreb.

Cu mulţi ani în urmă îmi plăcea să vizitez magazinele săteşti, un fel de supermaketuri în miniatură, unde găseai tot ce voiai, de la ac şi aţă, la cizme, găleţi şi lămpi.

O, când au zburat anii, mi-au furat tinereţea! Timpul ăsta este cel mai mare hoţam spus-o mereu! Stă aşa ascuns undeva, şi fură, fură, nu se mai satură! Şi când te trezeşti eşti o bunicuţă înconjurată de nepoţi!

Dar fiecare etapă a vieţii are farmecul ei! Când voi fi străbunică, voi fi şi mai mulţumită (ha-ha)!

Vineri, 22 decembrie 2006

Din nou la cumpărături, dar de data asta, aşa, tacticos, cum îmi place mie!

Dar, ca să nu pot savura momentul, am început să am probleme: ba mă strângeau botinele, ba mă durea stomacul, pentru că schimbasem apa. Alimentaţia, aerul sau ştiu eu mai ce, aşa că după două ore de plimbare prin magazin, am fost fericită când am auzit că putem pleca, pentru că am luat cam tot ce trebuia.

Sâmbătă, 23 decembrie 2006

Am spus de atâtea ori că sărbătoarea mea preferată e Crăciunul, pentru că este o sărbătoare a bucuriei.

Copii se bucură foarte mult de darurile primite şi pot să spun că nici eu nu fac excepţie: mă bucur de orice, având grijă să spun dinainte că am fost foarte cuminte.

Este lucru ştiut că Moş Crăciun aduce daruri numai celor cuminţi şi acuma, chiar, lăsând gluma de-o parte pot să spun că m-am

străduit să fac lucruri bune, de care sunt mândră şi eu. Aş putea să-l scriu Moşului o listă lungă, dar mă gândesc că trebuie să primească şi alţii cadouri, aşa că o să îmi reduc pretenţiile.

Norocul meu este că în Franţa este o adevărată febră a cadourilor de Crăciun.

Şi apoi eu mă bucur de orice dar, indiferent ce este.

Duminică, 24 decembrie 2006

Este Ajunul Crăciunului. Dacă aş fi ac să în România, ar fierbe pe foc oala cu sarmale, dar aici nu simpt miros de sarmale, pentru că nu au acest obicei în Franţa. Regret că nu am adus de acasă câteva sarmale congelate, cum am vrut iniţial, dar mi-a fost frică că o să mi le ia la graniţă.

Suntem invitaţi la masa familiei ginerelui meu, aşa că noi nu ne omorâm cu gătitul.

Seara mergem la biserică, la slujbă, eu cu fiica mea, pentru că E. nu ar sta cuminte, aşa că a rămas acasă împreună cu Dan şi cu taică-său.

Mi-a plăcut cum au cântat, s-au rugat, iar la sfârşit preotul a invitat pe toţi străinii să ureze în limba lor „Sărbători fericite!". Aumers o negresă, o indiancă şi o poloneză. Am vrut şi eu să merg, dar eram prea departe, în spate şi nu am apucat. Regret că num-am dus să se audă urarea şi în româneşte.

Seara ne pregătim de plecare. Am întrebat-o pe fiica mea dacă trebuie să mă comport într-un anumit fel, dacă există un ritual şi mi-a spus că nu, să mă port ca de obicei.

Era pentru prima dată că îi cunoşteam rudele franceze ale fiicei mele şi voiam să-şi facă o impresie bună despre mine.

Am mai întrebat ce vom mânca şi mi-a răspuns că tot felul de crustacee şi peşte, curcan şi alte delicatese.

Mie îmi place tot ce este peşte, aşa că am fost foarte mulţumită. Am mâncat pentru prima oară în viaţa mea melci, scoici, creveţi, homar. Cred că melcii au fost stropiţi cu sos de usturoi, pentru că aveau acest gust. Fiicei mele nu-i place peştele, aşa că ea a ciugulit ceva came de curcan şi atât.

Eu seamăn cu tata, care ar fi mâncat toată ziua peşte. Ştiu că îi plăcea foarte mult ciorba de peşte şi eu îi făceam câteodată, după ce a rămas singur şi îl chemam la mine la masă.

Am savurat toate delicatesele şi am fost foarte încântată,

într-atât de încântată încât am uitat şi de sarmale.

Şi somonul afumat cu lămâie a fost delicios.

După cina festivă, ba chiar la cină, au început jocurile de societate.

Eu n-am rezistat mult şi m-am dus să mă culc în camera unde dormea nepotul meu, Eric Nicolas Christophe (are trei nume, aşa se obişnuieşte în Franţa).

Eric i-a plăcut-numele fiicei mele, Nicolas prenumele tatălui meu (este al zecelea Nicolae din familie) şi Christophe, prenumele tatălui lui.

Între timp s-au mai născut doi Nicolae în familie, deci acum sunt doi prezece.

Sfântul Nicolae îi va proteze toată viaţa, mai ales pe neastâmpăratul de Eric Nicolas, care pândeşte să observe dacă-l vezi şi o zbugheşte dintr-una spre scări sau spre locuri periculoase. Cu mine nu are nicio şansă, pentru că nu-mi iau ochii de la el, îl urmăresc tot timpul, pentru că: „Paza bună trece primejdia rea!"

Spre dimineaţă mă trezesc (dormisem vreo două ore) şi îl aud pe Eric că plânge în pătuţul lui portabil şi o strigă pe maică-sa.

Am început să vorbesc cu el, ca să nu se sperie, văzându-se într-un loc necunoscut şi am fugit pe scări în jos, spre salon să o chem pe maică-sa, pentru că eu nu-l puteam lua din pătuţ.

Acesta a fost semnalul plecării noastre, pentru că toată lumea era obosită, urmând să ne întoarcem în aceeaşi zi, după masa, pentru ritualul desfacerii cadourilor.

Luni, 25 decembrie 2006

Este ziua de Crăciun.

— Bună ziua lui Crăciun!

Acasă ne odihnim, picăm frânţi în pat şi dormim până la amiază.

La amiază ne sculă, gustăm ceva şi ne pregătim de să mergem să ne vedem cadourile.

Cel mai nerăbdător era Dan, că Eric nu ştia ce urmează, e încăperea mic.

Drept să spun şi eu eram nerăbdătoare, dar mă gândeam că voi primi încă un parfum (bun şi ăla) pentru că deja primisem unul de la C., vecina fiicei mele, le voi oferii şi eu câte un volum cu autograf din „Jurnalul de călătorie în Franţa", pentru că fiind tradus în franceză, vor

putea să îl citească.

Când intrăm în salon la ora stabilită, ce să vezi? Sub brad o mulţime de cadouri, cutii şi cutiuţe de toate mărimile şi de toate culorile, evident fiecare cu numele destinatarului, ca să nu le încurcăm.

Copiii, că erau mai mulţi copii, s-au năpustit să vadă care este cadoul lor şi să-l desfacă. Eu pe lângă Dan, să văd ce am primit.

Am oferit şi eu cadourile şi l-am primit pe al meu: o veioză frumoasă, cu delfini pe ea au ce au francezii cu delfinii, peste tot o pictează, poate şi pentru că prinţii francezi se numeau delfini.

A fost o surpriză plăcută, neaşteptată, chiar nu mă aşteptam să primesc aşa ceva.

Am mai primit de la fiica-mea şi un telefon mobil mai performant, pentru că al meu din dotare era cam „naşpa" (demodat n.a.), dar ce să fac, fiul meu cel mare mi l-a tot schimbat şi îmi dă mie ce nu-i mai place, pe considerentul că „pentru mama lui îi bun şi ăsta".

El are un telefon mobil performant, dar să nu creadă că i-l dau pe ăsta, că se înşală, cadourile nu se înstrăinează.

Lasă, să am şi eu ceva mai de soi, nu tot ce nu le mai trebuie copiilor.

Eric a primit, bineînţeles, cele mai multe cadouri: jucării cu care mă distrez eu acum, învăţând mai bine limba franceză: un laptop pentru copii din care să înveţe literele şi cifrele.

Este foarte atrăgător şi distractiv, pe urmă, un căţel care merge şi latră la mămica lui şi bineînţeles un leu fotbalist, că doar el este născut în 5 august, este zodia leului, pui de leu. (şi maică-sa fste leoaică) în casă sunt doi lei şi doi tauri (după zodiac) şi când apar eu între ei, ascendent în berbec, trebuie să am grijă. Ha-ha-ha!

Dar, cum spuneam, eu am fost la naşterea lor, dar ei nu au fost la naşterea mea, aşa că se ştie cine e mai şeful!

Marţi, 26 decembrie

Aoleo, ce trece vremea.

Toată lumea-mi spune „lelea"!

Şi-aoleo cum trece vremea Toate mândrele-mi spun „nenea"!

A trecut deja o săptămână de când am venit. Parcă ieri mi-am pus jos geamantanele şi deja o săptămână a zburat.

Este a doua zi de Crăciun şi în Franţa se lucrează. Cel mic este plecat la bonă, iar în casă este prea linişte, fără el.

Pot să scriu liniştită, că nu are cine să mă deranjeze.

Atâtea face într-o zi, încât seara este frânt de oboseală, dar şi cel care îl supraveghează este la fel de obosit. Dar dacă te obişnuieşti cu el, şi se pare prea mare liniştea din casă.

Peste puţin timp o să-l aducă acasă şi apoi să vezi activitate. Cum eu sunt puţin cam exagerată, mi-e cam frică să nu păţească ceva, mă ţin tot timpul după el, după deviza: „copilul trebuie supravegheat tot timpul".

Cum scapă puţin, face ceva: dă drumul la apă în chiuvetă, umblă cu ce nu trebuie.

Am observat că place foarte mult muzica şi că atunci când aude muzică stă liniştit şi ascultă, aşa că un televizor este tot timpul pe canalul pe care se difuzează muzică. Atunci el stă cuminte şi se joacă cu maşinuţele.

La doi ani jumătate este încă pre mic ca să fie cuminte, dar înţelege tot ce-i spui şi ştie când face un lucru nepermis.

Bine zicea tata: „Pentru copii ţine Dumnezeu lumea!"

Ce nevinovaţi sunt ei şi ce drăgălaşi!

Îmi aduc aminte cum îl lăsa tat pe nepotul lui cel mare să-i ia pălăria şi bastonul şi să i le ascundă, cum îl lăsa să li se caţere în braţe şi să se urce până în vârful capului fără să-i zică nimic, iar la plecare nu-şi găsea lucrurile şi trebuia să intervin eu, cu autoritatea mea, ca să i le înapoieze, iar dânsul îi spunea:

— Să-mi spui când mai vin dacă te-a supărat maică-ta!

— Bine, tată, interveneam eu, dă-l nas să fie obraznic (măcar că C. chiar că era cuminte), halal educaţie!

Eu am dorit să am copii educaţi, că doar mă ocupam de educaţia altor copii, dar asta-mi era meseria. Nu sunt adeptul adepta teoriei educaţiei libere a copiilor, pentru simplul şi bunul motiv că ei, nu cunosc limita şi atunci trebuie să fie cineva care să le-o arate.

Copiii care nu a u primit o bună educaţie şi ca adulţi se vormanifesta tot aşa, nu ştiu să se comporte civilizat, pe când cei care au avut părinţi mai exigenţi, nu-i fac de ruşine, pe unde merg.

Ce-i aia să se trântească pe jos copilul pentru că u i-ai făcut pe plac?

Un părinte e mulţumit când copilul lui se manifestă aşa? Cu siguranţă nu! Cât e de mic, copilul tot pricepe ce e bine şi ce e rău, dar face „năzdrăvănii" pentru a testa vigilenţa părinţilor. Dacă vede că nu-i

merge, se lasă păgubaş şi nu mai încearcă, aşa că poţi merge cu el oriunde, că nu te va face de ruşine.

ICopilul nu are nicio vină dacă este prost-crescut şi obraznic, vinovaţii sunt părinţii, că n-au ştiut să-l educe. Asta e părerea mea şi nimeni nu o să mi-o schimbe, pentru că practica îmi confirmă că am dreptate. Toţi părinţii îşi iubesc odraslele, dar nu trebuie să greşească, din prea multă dragoste, fiind prea îngăduitori. Nu le face copiilor lor niciun serviciu, dacă-i lasă sărească ca nişte buruieni, şi nu ca nişte flori culese. Aşa căpărinţi, dacă ve iubiţi copiii educaţi-i. Spuneţi-le că „asta-l voie şi asta nu e voie" şi aşa ajung adulţi de nădejde.

Miercuri, 27 decembrie 2006

A treia zi de Crăciun!

A trecut Crăciunul! Ne vom pregăti de Revelion!

Alte planuri mi-am făcut de acasă, dar cum socoteala de acasă nu se potriveşte cu cea din târg, trebuie să-mi schimb planurile.

Se pfere că nici acum nu voi merge la Disneyland-Paris, pentru că e prea frig, su mai ştiu eu? Voi veni vara şi atunci chiar că nu voi rata o petrecere la Disneyland.

Aş fi vrut să petrec revelionul pe străzi, dar se pare că îl voi întâmpina acasă.

Bine-i şi aşa numai să mă simt bine în sânul familiei.

Joi, 28 decembrie 2006

Era să uit visul interesant pe care l-am avut în prima noapte de crăciun

Se făcea că stăteam de vorbă cu un vechi prieten, pe care îl cunosc de mulţi ani şi pe care l-am visat în Ajunul Bobotezei, când eram o tânără domnişoară de măritat. După ce l-am visat pe răposatul meu soţ că-mi cerea apă şi bea, l-am visat pe M., tot profesor al meu şi coleg cu regretata mea soră vine şi-mi cere apă şi bea două pahare, nu numai un pahar cât a băut primul.

Ce vrea să însemne asta?! Sunt foarte curioasă cum va face destinul să ne întâlnim, pentru că locuim în oraşe diferite şi avem fiecare viaţa lui.

Dar te păoţi pune cu desto inul?!

Vorba aceea: „Ce ţi-e scris în frunte ţi-e pus!"

Ne-am întâlnit în primăvara acestui an şi am schimbat doar două vorbe şi atât!

Nu i-am spus că eu ştiu că la un moment dat vieţile noastre se

vor intersecta. Când se va întâmpla, îi voi spune!

V-am mai spus că visele nu mint niciodată şi osânda (ursita n.a.) este osândă, nu glumă.

Ce-a fost, am văzut, ce va fi, vom vedea!

Ce interesantă este viaţa aceeaşi! Moş Crăciun a vrut să îmi dea un semnal?! Vom vedea!

Am visat-o apoi pe mama, care a plecat dintre noi de treizeci de ani. Era tânără, frumoasă şi îmi spunea să-l duc bagajul, că ea pleacă înapoi acasă.

Vineri, 29 decembrie 2006

Am răcit puţin şi sunt somnoroasă.

Îmi fac un ceai de lămâie şi iau ceva medicamente, ca să nu fiu bolnavă tocmai de revelion.

NU am chef nici de plimbare, dacă nu mă simt bine, aşa că stau în casă.

Sâmbătă, 30 decembrie 2006

Astăzi pregătim masa de revelion.

Dacă n-am făcut sarmale de Crăciun, facem acum. În plus, vom avea la masă tot felul de delicatese franţuzeşti. Sunt curioasă să văd ce gust au. Eu mai prepar ca de obicei chifiteluţe, salată de boeuf, ceva curcan. E interzisă carnea de pui de Anul Nou, pentru a nu râcâi înapoi, ca găina, dar trebuie să ai peşte, ca în anul care vine să aluneci ca peştele prin apă.

Obiceiuri şi superstiţii: „Câte bordeie, atâtea obiceie!”

Duminică, 31 decembrie îi spunem „Adio!” vechiului an şi îl aşteptăm cu speranţă pe cel nou.

Cu siguranţă unul care vine va fi mai bun pentru toată lumea, dar pentru mine în mod special că sunt născută în „anul mistreţului de foc”, iar anul 2007 este din nou „anul mistreţului de foc”, după horoscopul chinezesc.

Ieşim, deci, din anul câinelui (2006 n.a.), prin care am trecut precum „câinele prin apă” şi intrăm într-un an benefic.

La Mulţi Ani! 2007!

Luni, 1 ianuarie 2007

La Mulţi Ani!

Ziua de Anul Nou a acestui an ne-a adus intrarea în Uniunea Europeană.

Televiziunea franceză a arătat ştiri că România şi Bulgaria au intrat în Uniunea Europeană, apoi arată Bulgaria şi pe preşedintele Traian Băsescu care anunţă întrearea în Uniunea Europeană. S-a înţeles că el este preşedintele Bulgariei. Ne-am distrat pe această temă.

Marţi, 2 ianuarie 2007

Ce frumoase sunt florile mele!

Am uitat să spun că de Crăciun ginerele meu mi-a adus un superb buchet de flori, cum nu am mai văzut. Am întrebat ce flori sunt şi mi-a răspuns că sunt orhidee.

Mie îmi plac foarte mult florile şi primesc tot timpul, dar aşa frumoasenu am avut niciodată.

Miercuri, 3 ianuarie 2007

Fiica mea a schimbat apa de la flori şi a pus apă dezmorţită, nu rece. Nu ştiu de unde aflat ea că aşa trebuie să fie apa care o pui la flori. Dar orhideelor mele nu le-a plăcut, s-au închis imediat în semn de protest şi a trebuit urgent să schimbe apa, să pună apă rece, cum le-aş fi pus şi eu.

De data asta, eu am avut dreptate; florilor li se pune apă rece, nu dezmorţită.

Ea a primit trandafiri roşii, dar florile ei nu sunt atât de rezistente că orhideea mea.

Joi, 4 ianuarie 2007

Ieri ne-am plimbat până la Poştă. Aproape la fiecare casă mai era încă un Moş Crăciun, care se urcă pe o scară până la horn, ca să intre în casă cu sacul plin pe spate. Am uitat să spun că de Moş Crăciun este un obicei aici să ai un Moş Crăciun în miniatură (cam un metru n.a.) care se caţără pe scară ca să ajungă la horn, cu sacul plin de cadouri în spate, să coboare pe horn în casă şi să lase cadourile copiilor cuminţi, părinţilor şi bunicilor lor. Ha! Ha! Ha!

Sunt curioasă până când va rămâne Moş Crăciun la intrarea lor în case.

Vineri, 5 ianuarie 2007

Este Ajunul Bobotezei!

Fete de măritat trebuie să ajuneze ca să-şi viseze osânda (ursitul n.a.).

Seara trebuie să-şi pună sub pernă: un piaptăn, o oglindă, indispensabili bărbăteşti (indiferent ai cui), busuioc sfinţit de la biserică şi lângă pat un pahar de apă neapărat (adică când curge prima

dată de la robinet sau din găleata plină prima cană, n.a.).

Am mai spus-o de atâtea ori şi repet: mama l-a visat pe tata şi au fost căsătoriţi 44 de ani, până când a murit mama.

Eu l-am visat pe răposatul meu soţ şi atenţie, am mai visat pe cineva.

Au venit şi mi-au cerut apă să beau şi eu le-am oferit: soţului meu un pahar şi a băut apa, şi celuilalt două pahare şi a băut apa din amândouă.

Atenţie, trebuie să te culci în aşa fel, încât la trezire să nu vezi fereastra, pentru că dacă te uiţi pe fereastră, uiţi ce ai visat.

Parcămă aud şi acum, de parcă ar fi fost ieri, deşi au trecut patruzeci de ani.

— Cum crezi, mamă, că o să visez că vine un băiat şi-mi cere să beau apă?!

— Da, o să vezi, eu l-am visat pe taică-tău în ţinută de gală, cu sabia până în pământ şi mănuşi albe în mâini (ţinuta de militar n.a.), a venit, mi-a cerut apă şi eu i-am dat!

— Bine, bine, am înţeles! O să ajunez şi eu să văd ce o să visez!

Şi am visat ceea ce n-am crezut: bărbaţii care mi-au cerut apă de băut şi eu le-am dat.

Acum sunt văduvă şi aştept să văd cum se va realiza partea a doua a visului, mai ales că ştiu despre cine este vorba.

Procedeul fiind verificat, la vremea potrivită i-am spus şi eu fiicei mele să încerce să-şi vadă ursita: şi a văzut-o.

De trei ori s-a întâmplat, aşa că mama a avut dreptate.

Nu îmi aduc aminte să-mi fi dat ceva azimă (pâine) sărată să mănânc, dar, cred că nu mi-a dat, pentru că nu eu am cerut apă să beau, fiind însetată, ci candidaţii mei.

Încercaţi şi voi, dacă sunteţi de măritat, că numai o dată pe an se poate încearcă şi o dată în viaţă.

Cineva mi-a spus să mai încerc şi acum dar nu are rost, pentru că ştiu deja.

Sâmbătă, 6 ianuarie 2007

Este Bobotează sau Botezul Domnului.

În Franţa se sărbătoreşte Epifania (ştiam ce este, dar am uitat, o să mă documentez n.a.). Cu această ocazie se pregăteşte prăjitura numită „Coroana regelui” şi se pune înăuntru o mascotă.

Cine găseşte mascota în bucata lui de prăjitură este încoronat cu

o coroană frumoasă de carton, care se dă odată cu prăjitura.

Fiica-mea a găsit mascota şi a fost încoronată regină.

Peste tot: în vitrine, la televizor vezi prăjitura specifică acestei sărbători.

Duminică, 7 ianuarie 2007

Este sărbătoarea Sfântului Ioan Botezătorul

„La mulţi Ani!" pentru toţi ce poartă acest nume şi nu sunt puţini! Plouă toată ziua şi stăm în casă trândăvind şi uitându-ne la televizor.

Luni, 8 ianuarie

De miercuri 10 ianuarie, început reducerile la unele produse şi va începe nebunia cumpărăturilor.

Marţi, 9 ianuarie 2007

Am fost la un magazin de dulciuri şi am cumpărat fel de fel de sortimente de ciocolată. Am găsit pe un raft ultimul exponat de ciocolată cu orez, da, cu orez. Bineînţeles că l-am luat ca să văd ce gust are. O să vă spun dacă mi-a plăcut.

Miercuri, 10 ianuarie 2007

Au început reducerile, chiar şi până la 70%. Toată lumea a ieşit la cumpărături. Pe mine mă distrează tinerii angajaţi de Carrefour, care trec în viteză pe rotile, să ducă sau să aducă ceva.

Joi, 11 ianuarie 2007

Tot la Carrefour am văzut un restaurant chinezesc şi mi-am propus să mănânc şi eu într-o zi sushi (peşte crud, n.a.) pentru că nu am mâncat niciodată. Nu ştiu de ce nu mi-a venit ideea asta până acum, că doar cum am mâncat scoici, melci, crabi şi homari, pot mânca şi peşte crud.

Vineri, 12 ianuarie 2007

Am fost la Evry la Carrefour, unde este un magazin „Grande taille XXL şi am văzut lucruri frumoase, dar cam scumpe pentru bugetul meu.

Tot nu mi-am găsit ce îmi doream: o bluză strălucitoare, gen tunică chinezească sau arăbească.

Sâmbătă, 13 ianuarie 2007

Astăzi am fost la un magazin marocan la Evry, doar + doar îmi găsesc ce îmi doresc.

Am găsit lucruri frumoase, dar de talie mică. Singurul care mi-ar

fi fost bun, era o ţinută africană cu fustă şi o bluză enormă, cart mi-era şi mie mare.

Am râs şi nici măcar n-am întrebat cât costă. Acum îmi pare rău că nu am probat-o să văd cum îmi stă.

Duminică, 14 ianuarie 2007

Am mâncat din nou „Prăjitura regelui", un fel de foietaj cu cremă de vanilie înăuntru, rotundă ca un blat de tort. Se taie întâi în două, pe jumătate, apoi fiecare jumătate în patru, deci, în total opt bucăţi.

Noi, fiind patru' la masă, că cel mic nu se socoteşte (ciuguleşte de la careva puţin), ginerele meu a tăiat prăjitura în două, iar jumătatea în patru. Nepotul meu a luat o bucată şi căuta mascota, ca să se încoroneze rege, dar am apărut eu.

Îi spusesem fiicei mele că, de data asta eu voi fi regina.

Am văzut trei bucăţi şi m-am uitat; să iau una de pe margine n-am vrut aşa că am luat-o pe cea din mijloc.

Atunci l-am auzit pe ginerele meu că îi spunea lui Dan (nepotul meu cel mare) să nu mai caute mascota, că ea este la mine.

Nu-mi venea să cred că am avut dreptate, căutam şi nu găseam nimic. În sfârşit am găsit-o şi m-au încoronat, dar, ce să vezi? Vine fiică-mea, îmi smulge de pe cap coroana şi şi-o pune pe cap. Atunci eu am strigat:

— Uzurpatoarea! Mi-a furat coroana!

În veselia generală, i-am luat-o şi foarte satisfăcută, mi-am aşezat-o pe cap. Apoi ca o regină ce eram, am dat ordin generalului meu să facă o poză, ca să imortalizeze momentul.

Şi aşa, deşi la început mi s-a părut pueril obiceiul, am intrat şi eu în joc şi am fost regină pentru o zi.

— Ce plăcut este să fii regină!

Luni, 15 ianuarie 2007

Ce repede a trecut o lună! Peste câteva zile plec acasă, dar nu înainte de a merge la Paris.

De data asta sunt hotărâtă să urc pe Tumul Eiffel, sus de tot, unde am fost acum treizeci şi opt de ani.

Când au trecut toţi anii?

Timpul, acest hoţ ascuns, tace şi trece!

Parcă aş fi dormit ca „Frumoasa din pădurea adormită" şi m-aş fi trezit după atâţia ani. În loc de o frumoasă prinţesă, din oglindă se

uită la mine o bunicuță, cu părul albit la tâmple.

Ce ciudată este viaţa şi cât de fascinantă este. Nu-mi pare rău că a trecut timpul, îmi pare rău că nu l-am folosit la maximum.

Marţi, 16 ianuarie 2007

Astăzi vine Ciprian, băiatul meu cel mare şi mă duce la Paris. Cum să stau o lună în Franţa, aproape de Paris şi să nu-l văd?! Ai mei au crezut, că, dacă l-am văzut anul trecut, nu mai vreau să-l văd. Ce tare s-au înşelat!

Miercuri, 17 ianuarie 2007

M-am trezit mai devreme ca de obicei având un plan bine stabilit: să văd câteva obiective din Paris.

Obiectivele erau: facultatea Sorbona, Notredame, (catedrala) şi Tumul Eiffel, unde aveam de gând să şi urc de data asta.

Am plecat cu trenul la Paris, iar apoi am urcat în metrou, pentru a ne deplasa spre primul obiectiv: trebuia să duc la biblioteca facultăţii Sorbona două cărţi ale mele, care erau traduse şi în limba franceză.

Cu ce scop? vă întrebaţi poate.

Îmi trimit înainte cărţile, iar pe urmă când nepoţii mei vor studia la Sorbona, să găsească acolo cărţile mele.

Vedeţi ce bine gândesc pe termen lung?!

Mai ales că acum am semnale că nepotul meu cel mare vrea să devină scriitor, având o imaginaţie foarte bogată.

Deh, aşchia nu sare departe de trunchi!

Am lăsat cărţile, foarte mulţumită că am reuşit să-mi realizez proiectul la care mă gândeam cu doi ani în urmă şi am plecat mai departe spre Catedrala Notredame de Paris. În catedrală esa destul de întuneric, aşa că bliţurile vizitatorilor clipeau tot timpul. Am primit la ieşire de la o călugăriţă un calendar pe 2007 cu Maica Domnului.

Am observat o ezitare, când a venit rândul meu, pentru că m-a văzut cu căciula pe cap. Trebuie să vă spun că în Franţa, în bisericile catolice femeile merg descoperite la cap, aşa că este invers ca în România, (n.a.)

Eu am întins mâna după calendar şi atunci ea mi l-a dat. Crerd că nu mi-ar fi dat nimic, dacă nu ceream eu.

Precis că a crezut că am o altă confesiune decât cea creştină? S-a înşelat bineînţeles.

De la Catedrală pe jos până la Muzeulă Luvru. Fiul meu are

impresia că sunt „globetrotter”? Este o distanţă destul de apreciabilă pentru mine, dar, pentru el insignifiantă.

Bineînţeles că nu am intrat, pentru că nu are rost să intri la Luvru, dacă nu ai la dispoziţie câteva ore.

În piu, se pornise un vânt, de voia chiar şi pe mine să mă ia de pe picioare.

După ce fiul meu fotografiază piramida de la intrare şi fântânile arteziene, îl aud spunând:

— Putem merge la Tumul Eiffel, pentru că se vede în depărtare!

— Să crezi tu că mă duc pe jos!

Pe hartă se vede că este la câteva staţii de metrou şi pe mine deja mă dor picioarele!

Aşa că nu are ce face şi după ce încercăm să mergem cu autobuz, dar nu reuşim să-l găsim pe cel potrivit, ne întoarcem la metrou. În metrou lume multă, probabil unii ieşiseră de la serviciu. Chiar în picioare unii îşi scoseseră câte o carte şi citeau.

Am fost curioasă să văd ce citesc: în general sunt autori englezi traduşi în limba franceză. Eu nu aş putea citii în condiţiile acestea, dar cei care parcurg distanţe mari s-au obişnuit.

În sfârşit am ajuns la Tumul Eiffel, unde n era multă lume, din cauza timpului nefavorabil: vânt puternic şi ploaie.

Pe un ecran era afişat faptul că liftul nu urcă până în vârf, din cauza vântului puternic. Am fost puţin cam dezamăgită, pentru că voiam să repet experienţa de acum treizeci şi opt de ani.

Dar, cum, categoric nici eu nu mă mai simt ca atunci, e bine şi până la etajul al doilea. Începem să urcăm şi nu ştiu din ce motiv liftul se opreşte puţin între etaje.

Atunci am avut un moment de teamă, dar imediat mi-am adus aminte că mie îmi place să zbor cu avionul, deci nu am probleme cu înălţimea.

Am continuat să urcăm şi am ajuns la etajul doi, unde am coborât. Acolo ne-a întâmpinat o vijelie puternică, aşa că am fost nevoiţi să ne adăpostim.

Nu am stat mult, pentru că nu îmi făcea plăcere timpul nefavorabil şi am vrut să coborâm.

Eu am urcat în lift, dar fiul meu politicos, cum e din fire, a lăsat pe toată lumea să urce şi în faţa lui s-au închis uşile, pentru că era deja numărul maxim de persoane admis. Când mă uit în spate, el îmi făcea

semn să îl aştept jos.

Vădit nemulţumită, l-am aşteptat, dar el a coborât treptele pe jos, fără lift, ca să facă fotografii.

La ieşire un polonez a salutat „Do vijdane!" (la revedere, n.a.) şi însoţitorul i-a răspuns tot aşa.

Când am ieşit eu din lift l-am salutat în franceză şi română şi mi-a răspuns tot la fel.

Am uitat să spun că la metrou am auzit la un moment dat o muzică frumoasă slavă. Nu ştiu ce erau, polonezi, sârbi că precis ruşi nu erau. Erau vreo zece muzicieni şi cântau şi cu vocea şi cu instrumente: viori, acordeon, contrabas, ţambal. Lângă ei stătea o fată cu cd-uri în mână, care cuprindea cred muzica care se cânta.

În faţa lor o pălărie în care lumea care trecea arunca bani.

M-a impresionat până la lacrimi, atât muzica, cât şi faptul că primeau bani.

M-am gândit imediat la faptul că statutul unui muzician trebuie să fie altul, că societatea trebuie să-şi ocrotească artiştii.

Se cheltuiesc atâţia bani pe tot felul de lucruri, dar în cultură se investeşte puţin. Toţi artiştii: muzicieni, criitori, pictori trebuie să lupte din greu, ca să suprsvieţuiască.

Ştiu cât trebuie să muncească un muzician ca să ajute să cânte şi după atâta muncă, să ajungă într-o staţie de metrou cântând, e dureros. Dar chiar nu pot eu schimba lumea aceasta, ca s-o fac puţin mai bună, oricât aş face. Am observat că lumea îi recompensa cu zgârcenie, nu cum ar fi meritat. Dar, chip, cine sunt eu să-i judec pe alţii? Are cine să ne judece pe toţi. În acel moment mi-a părut foarte rău că nu sunt bogată, să le fac o bucurie, aşa cum ar fi meritat.

Pe înserat am văzut din metrou un domn în vârstă, distins, care cânta la vioară, având în faţă o pălărie pe jos, unde trecătorii aruncau mărunţiş.

Ce soartă nemiloasă l-a împins să-şi câştige astfel existenţa la vârsta senectuţii?

Dar, destul cu melodrama, că iară mă înduioşez!

Nu pot totuşi să nu m^2 gândesc ce nedreaptă este lumea aceasta; unii nu ştiu ce să mai facă cu banii, iar alţii nu au nici după ce bea apă.

Spre seară am ajuns acasă la fiica-mea foarte obosită, dar mulţumită că am realizat tot ce îmi propusem.

Cu siguranţă, că nu m-aş fi descurcat singură în Paris, dacă nu ar

fi fost fiul meu cele mare. Chiar şi aşa, ne-am rătăcit prin metrou de vreo două ori şi a trebuit să întrebăm la informaţii.

Joi, 18 ianuarie

A sosit ziua plecării în România. Deşi, de obicei dorm mai mult, astăzi m-am trezit la orele trei şi un sfert dimineaţa, pentru că trebuia să plec mai devreme la aeroportul Orly din Paris.

M-am trezit şi m-am gândit să mai dorm o oră, pentru că era totuşi pre devreme, dar m-am răzgândit.

De ce să tragă de mine pe la orele cinci şi să nu mă pot trezi?! mai bine mă scol, mă spăl, mă îmbrac şi la orele cinci când se trezesc ceilalţi care vin cu mine, sunt gata.

Deviza pionierului „Sunt gata întotdeauna!" (fiica mea ştie că eu mă mişc mai încet). Întotdeauna când trebuia să plecăm undeva îmi spunea:

— Cine nu-i gata îl iau cu lopata! (vorba copiilor când se joacă de v-aţi ascunselea n.a.)

Eu răspundeam inevitabil, ca o pionieră conştiinţioasă:

— Sunt gata întotdeauna!

Apropo de asta, când vreau să mă creadă cineva, spun:

— Pe cuvântul meu de pionieră! sau

— Pe cuvântul meu de micinoasă! (nu sunt micinoasă).

Dacă cumva spun extrem de rar:

— Pe cuvântul meu de onoare! înseamnă că de acum încolo nu mai există niciun dubiu, la mine onoarea este onoare (recunosc că sunt de modă veche, dar era bună moda aceea) şi nu glumesc cu aşa ceva.

În momentul în care am pronunţat cuvântul „onoare" toată lumea care mă cunoaşte, ştie că am spus adevărul.

Aşa că, pe la orele cinci dimineaţa, când a apărut în uşa camerei fiica mea, cu ochii cârpiţi de somn, eu eram gata de plecare.

A trebuit să-i aştept eu pe fiica-mea şi pe ginerele meu să se pregătească.

Am plecat şi pe drum, la orele şase dimineaţa am lăsat-o pe fiica mea la serviciu, iar ginerele meu şi cu mine ne-am continuat drumul spre aeroport.

Am ajuns la orele şase şi un sfert şi după ce ne-am învârtit de câteva ori ca să găsim drumul ce ducea la intrarea în aeroportul Orly-sud (Ory), ginerele meu mi-a urat „Drum bun" şi s-a întors acasă să-l ducă pe nepoţel la bonă şi să plece şi el spre Paris la orele opt, iar

eu am rămas să aştept deschiderea ghişeului, care ne lua bagajele cu două ore înainte de plecare.

Pentru că nu puteam ridica geamantanul, l-am rugat pe un domn să mă ajute, am scăpat de bagajele grele şi m-am dus spre filtrele de îmbarcare. În faţa mea era o negresă într-un costum tradiţional roşu, care era făcut din cel puţin zece metri de material şi. a avut mult de furcă, pentru că a fost pusă să-şi dezbrace tot felul de eşarfe, până i s-a permis să intre. M-a amuzat întâmplarea şi m-am gândit ce bine că eu sunt îmbrăcată simplu şi nu am probleme.

În faţă au apărut două ghişee: prin cel din stânga treceau cei din Uniunea Europeană, pe cel din dreapta cei din alte ţări.

Chiar în faţa mea doi indieni au vrut să treacă pe la ghişeul din stânga, dar au fost îndreptaţi spre cel din dreapta.

Atunci eu cu paşaportu românesc în mână, am păşit „ţanţoşă spre ghişeul din stânga prin care trec cei din Uniunea Europeană şi am simţit că îmi creşte inima de-un cot când am fost acceptată.

De altfel, prin tot aeroportul am văzut afişe pe care scriau în franceză:

— Urăm Bulgariei şi României un călduros Bine aţi Venit în Uniunea Europeană.

La al doilea filtru m-am supărat însă, grozav, când funcţionarul şi-a cerut permisiunea să controleze bagajul de mână, agăsit sticla cu apă şi a aruncat-o.

Eu i-am spus în franceza mea personală că o să-mi fie sete pe drum, că voi călători toată ziua, dar el mi-a spus că la bufet găsesc apă şi pot să îmi cumpăr. El nu ştia că am făcut greşeală de a-mi lăsa banii mărunţi la fiul meu, care a rămas în Franţa, crezând că eu şi aşa nu mai am ce face cu ei.

L-am bombănit, cât l-am bombănit pe funcţionar, n-am făcut gafa să-mi scot sticla cu apă din pubelă şi am plecat consolându-mă cu gândul că am două mere, care îmi vor astâmpăra setea.

Am urcat în avion, zborul a fost foarte plăcut şi am ajuns la timp în Budapesta.

Imediat au apărut şi bagajele, am rugat iară pe cineva să-mi coboare geamantanul, am luat uncărucior, mi-am pus bagajele şi la orele doisprezece treizeci a.m. m-am aşezat pe un scaun, sub ecranul pe care erau afişate plecările şi sosirile avioanelor, lângă biroul de informaţii unde era întâlnirea cu reprezentatul (şoferul) de la firma de

microbuze din Cluj, care trebuia să mă ducă acasă.

Spun că trebuia să mă ducă la Cluj, pentru că aici începe întreaga poveste şi m-a adus până la urmă, dar cu „cântec.

Pe la orele paisprezece mi-am scos mâncarea şi am mâncat, iar pe urmă s-a apropiat de mine o doamnă de vârsta mea şi m-a întrebat în ungureşte dacă este liber locul de lângă mine. I-am răspuns că da, vorbesc ungureşte de la vârsta de cinci ani, s-a aşezat şi am început să discutăm.

— De unde veniţi?

— De la fiica mea din Franţa! Ginerele meu este francez, stau lângă Paris şi am doi nepoţi, de doisprezece şi de doi ani!

— Să vă trăiască! Cum a fost? Cât aţi stat?

— Am stat o lună, a fost foarte bine, ne-am petrecut sărbătorile împreună. Dar dumneavoastră unde mergeţi?

— Mă duc la Stuttgart, în Germania să-l îngrijesc pe unchiul meu în vârstă!

La orele paisprezece treizeci doamna s-a ridicat, şi-a luat „La revedere" de la mine şi s-a dus spre îmbarcare în avionu care pleca la cincisprezece treizeci.

Şi-a căutat în geantă cartea, din care să citească pe drum, a observat că a uitat-o acasă. Eu i-a răspuns că i-aş oferii cu drag cartea mea, dar ştiu că nu poate citi nici româneşte, nici franţuzeşte, aşa că degeaba aş face gestul nobil, ea a răspuns râzând că e aşa şi a plecat.

Din acel moment am rămas singură, lângă mine vorbindu-se ungureşte, nemţeşte şi în engleză.

Pe la orele cincisprezece nu ştiu ce val de panică m-a cuprins (de parcă aş fi presimţit că voi fi abandonată în aeroport), că m-am dus la biroul de informaţii şi i-am explicat unei doamne că aştept să vină de la o firmă din Cluj să mă ducă acasă.

La cincisprezece şi un sfert, iar m-am dus la biroul de informaţii ţi i-am arătat doamnei pe ce scaun stau, la doi paşi de ghişeu, (nu puteam sta în faţa ghişeului, iar aeroportul nu era aglomerat în sala unde stăteam eu)

Doamna mi-a spus foarte politicos să mă duc să stau liniştită, că cei de la firma de transport vor umbla cu afişul şi dacă cumva nu-l văd, vor anunţa prin staţie.

Răspuns greşit şi bine că nu i-am ascultat sfatul şi m-am agitat, că altfel dormeam peste noapte în aeroport.

Şi ce dacă? Cald era, mâncare aveam, bani aveam, siguranţa este absolută (tot timpul patrula trece pe lângă mine), acte în regulă aveam, barul din încăperea vecină era deschis tot timpul, deci îmi puteam cumpăra ceva suc sau apă, aşa că nu am intrat în panică. Este ştiutfaptul că panica este groaznică, din cauza ei se pot călca oamenii în picioare.

Pe la orele cincisprezece treizeci mă uit spre intrare şi văd o maşină albă, o dubiţă pe care scria ceva. Primul impuls a fost să merg până acolo să văd, dar după aceea m-am gândit că n-are rost, încât eu trebuie să stau la biroul de informaţii, unde este punctul de întâlnire.

La mine primul impuls este cel bun, aşa că dacă mă duceam dădeam peste microbuzul care trebuia să mă ia.

Dar, dacă doamna de la Informaţii m-a liniştit, spunându-mi că mă găsesc ei, nu trebuie să-i caut eu cu luminarea prin aeroport, eu chiar am crezut-o. De ce m-a făcut mama aşa credulă, nu ştiu!

Râdea Prâslea al meu când am ajuns acasă, spunând că ăia de la firmă (adică şoferul) au văzut că am o figură clasică defraieră şi mi-au făcut figura.

— Unde să vadă ei că am o figură de fraieră? Şi apoi de ce ar crede cineva că sunt o fraieră?

Dar, să continuăm de unde am rămas.

Aud la un moment dat la microfon:

— Domnul şi doamna D. (un nume nemţesc) sunt invitaţi la Biroul de Informaţii.

După un minut anunţul se repetă şi atât. Nici vorbă să fie pronunţat numele meu vreodată, nici vorbă să umble cineva cu o pancartă din partea firmei, de care depindeam eu.

ti

S-a încercat pe urmă să se spună că am fost căutată timp de o oră în aeroport şi că am fost anunţată şi la microfon, dar mai ales partea cu microfonul pică, pentru că am un auz muzical foarte fin şi îmi auzeam numele.

De căutat, chiar sunt curioasă unde am fost căutată, poate la bar, dar vorba vecinului meu:

— Vedeţi ce aţi păţit, dacă nu vă place să beţi o votcă?!

Pe la orele cincisprezece şi patruzeci şi cinci văd un domn, care, tacticos desfăşoară un carton, pe care era scris numele unei firme, cu care intenţionez să călătoresc de acum încolo. De aceeaşi firmă m-am

lovit şi acum doi ani, m-am îndrăgostit de ea, o văd serioasă şi o iubesc (după cele relatate cred că aţi înţeles despre ce firmă era vorba).

Mie, atât mi-a trebuit. Am sărit ca friptă de pe scaun şi m-am repezit la el:

— Dumneavoastră trebuie să mă duceţi la Cluj? Sunteţi de la firma X?

— Nu, noi nu colaborăm cu firma X.

S-a uitat la mine şi m-a întrebat:

— Cum vă cheamă?

Îi spun numele meu, mă caută pe tabel şi îmi răspunde:

— Nu sunteţi pe lista mea! Aveţi biletul la dumneavoastră?

— Da! Şi îi arăt biletul.

— A, eu l-am întrebat pe colegul de la firma X, dar mi-a răspuns că nu trebuie să ducă pe nimeni la Cluj!

— Cum adică? E adevărat că rezervarea s-a făcut acum două luni, dar pe bilet scrie data de astăzi!

— Bine doamnă, veniţi cu mine, că vă duc eu la colegul de la firma dumneavoastră, (veniseră două microbuze de la Cluj, într-unul trebuia să urc eu şi se întorcea plin, iar celălalt gol).

— Bine, vă mulţumesc, mă găsiţi acolo pe scaun!

— Nu, doamnă, veniţi cu bagajul aici lângă domnul acesta, că eu vin imediat.

— Cum?

— Şoferul care trebuia să mă ducă, m-a lăsat aici în aeroport, unde îl aştept de trei ore şi jumătate?!

— Se mai întâmplă!

— Da, dar nu pe pielea mea!

— Eu am stat unde mi s-a spus, dar în afară de firma de taximetrie şi dumneavoastră, nimeni nu a mai umblat cu pancarte.

Am luat căruciorul cu bagajele, nu înainte de a-l întreba pe şofer dacă am voie să ies cu căruciorul din aeroport şi pe la orele şaisprezece fărăr vreo cinci-zece minute am ieşit afară.

Mişcobuzul care trebuia să mă ducă, plecase deja, deşi nu era orela şaisprezece.

Mi-a spus să mă duc cu tânărul acela la microbuz, că el vine imediat. A venit, mi-a încărcat bagajele, ne-am urcat şi la orele şaisprezece am plecat.

La o benzinărie ne-am întâlnit cu microbuzul de la firma care

răspundea de mine (al doilea microbuz) şi şoferul i-a răspuns în ungureşte:

— Vezi că v-a rămas o doamnă în aeroport!

— Mă duc după ea!

— Nu trebuie să mergi, că am adus-o eu! O duc eu sau o transfer la tine?

— Transfer-o la mine.

— Numai atâtea bagaje are?

— Nu! Stai să-ţi dau geamantanul!

Şi cu asta închide uşa. Eu, care ştiam că mai am şi o plasă, am intervenit:

— Mai am şi o plasă! Daţi-mi-o şi pe aceea!

Mi-o dă, urc în celălalt microbuz şi îmi spune şoferul cel tânăr:

— Colegul este cel mai vechi din firmă! Este de vârsta dumneavoastră! Mă mir că pe ceilalţi cincisprezece i-a găsit şi pe dumneavoastră nu!

— Şi eu mă mir! Că doar sunt destul de mare, să mă vadă! Nu ştiu unde m-a căutat timp de o oră! Poate la Terminalul 2, că la Terminalul 1 lângă Biroul de Informaţii, am înţepenit trei ore şi jumătate pe scaun şi nimeni nu m-a deranjat.

— Dar s-a anunţat şi prin staţie numele dumneavoastră, aşa zice colegul!

— Spuneţi-i colegului din partea mea că minte, pentru că numele meu nu a fost anunţat în aeroport, ntimai dacă nu oi fi surzit eu subit.

Mi se pare lucru foarte ciiudat, eu să fiu acolo unde trebuie şi să fiu declarată dispărută.

Explicaţie logică nu există, doar că o fi vreo „Zonă Crepusculară" sau „Triunghiul Bermudelor" sau „Pădurea Hoia" din Cluj-Napoca, unde dispar lucruri.

— Să ştiţi că ceilalţi pasageri au dat declaraţii! că am vorbit cu colegul.

— Şi mă rog frumos ce au putut declara ceilalţi pasageri în legătură cu mine, că nu m-au văzut, nu m-au cunoscut şi eu nu am auzit pe nimeni vorbind româneşte lângă mine, că altfel, nu ratam ocazie de a intra în vorbă cu ei.

Aha, au declarat că a pornit când trebuia, după ce m-a căutat de s-a spetit.

Repet, nu ştiu unde m-o fi căutat, nu ştiu ce a făcut, dar fapta lui poartă un nume: neglijenţă în serviciu. Eu să fi fost în locul lui, nu îl abandonam în aeroport. Mergeam cu surle şi trâmbiţe, puneam toţi oficialii din aeroport să-l strige numele, repetam din cinci în cinci minute numele lui la microfon, până apărea.

Dar, deh, nu toată lumea e ca mine, vorba lui Prâslea meu:

— Dumnezeu te-a făcut şi pe urmă a stricat matricea!

Dacă el prezintă cincisprezece martori, eu prezint doar cinci: cele trei funcţionare de la Informaţii, care ar fi fost foarte fericite să întrebe cineva de mine, şi ar fi răspuns:

— Uite-o acolo! Luaţi-o de pe capul nostru că destul ne siresează de o oră încheiată!

Pe şoferul de la firma pe care o iubesc şi pe tânărul acre a ieşit deodată cu mine, ultimii doi ştiu ca şi mineora la crae neam întâlnit şi am plecat şi de asemenea ştiu că microbuzul care trebuia să mă ducă plecase deja.

Dar, staţi liniştit, nu am nici timp nici bani ca să mă iudec cu firmele de transport, dar, vă mulţumesc din suflet că mi-aţi oferit aşa un subiect „gras”. Tocmai scriu partea a treia a

„Jurnalului de călătorie în Franţa”, am ajuns la ziua de joi şi credeam că o să mai scriu câteva rânduri legate de întoarcerea mea în ţară şi când colo, uite ce surpriză plăcută mi-a făcut destinul sau mai bine zis Sfântul Nicolae, pe care îl iubesc, care patronează ziua de joi şi s-a plictisit să tot ducă copiilor cuminţi cadouri, a privit pe lista pe care eram trecută, s-a îngrozit văzând că trebuie să stau înghesuită şi s-a gândit:

— Ce-ar fi să aranjez în aşa fel, încât să circule ca o boieroaică, singură într-un microbuz gol?!

Şi a tăcut în aşa fel, m-a ascuns atât de bine, încât şoferul nu m-a văzut, de parcă ar fi avut „orbul găinilor”.

— Mulţumesc, Sfinte Nicolae, că întotdeauna te gândeşti la mine!

Ajungem la graniţă. Văzând că suntem numai eu cu şoferul, nu ne ţine mai mult de un minut şi intrăm în România.

La Oradea, la orele douăzeci şi unu şi zece minute neam oprit la o benzinărie. Începe să sune celularul din poşetă (aveam la mine două celulare) şi îl aud pe fiul meu cel mare, care era în Franţa la fiică-mea, strigând:

— Unde eşti?

— La Oradea!

— Unde ai dispărut? O să-mi plăteşti factura telefonică!”

— Ia-o mai încet şi lasă-mă să-ţi spun! Eu nu am dispărut nicăieri, de la orele douăsprezece şi jumătate am stat înţepenită pe scaun lângă Informaţii şi rămâneam acolo şi acum, dacă nu mă repezeam la primul om care pe la patru fără un sferl p.m. a arătat un carton cu numele unei firme pe ea.

— Da? Lasă că vin eu la Cluj şi aflu ce s-a întâmplat!

— Bine, dar voi de unde ştiţi povestea!

— Şoferul a sunat la Cluj, la firmă, firma a sunat acasă la orele cincisprezece şi treizeci şi cinci (ora Budapestei) şi; i întrebat unde eşti. A. a răspuns că nu ştie, la sunat pe T., T. m-a sunat pe mine în Franţa. Eu am sunat la aeroportul Orly în Franţa, că am crezut că nu a decolat avionul din cauza vântului puternic şi am întrebat de tine. De la Orly ni s-a spus că ei nu divulgă asemenea date, care sunt secrete.

Asta a fost pe la orele şaptesprezece. Până la orele nouăsprezece, când a sosit acasă C. (ginerele meu francez) au făcut tot felul de supoziţii: ori că mi s-a făcut rău şi m-au dus la spital, ori că m-am întâlnit cu cineva şi m-am dus undeva, că mă atras cineva cu ceva şi sunt în pericol.

— Bine, cum să mă duc cu cineva, chiar dacă îl cunosc (cu necunoscuţii nu mă duc nicăieri), când ştiu că eu am bilet plătit şi trebuie să plec cu microbuzul.

La orele nouăsprezece C. a sunat la Orly şi a spus că soacra lui a dispărut şi ar putea fi în pericol. Cu aceste argumente a primit informaţiile dorite: persoana respectivă (eu) a urcat în avion, avionul a decolat şi aterizat la timp şi persoana căutată a coborât din avion la Budapesta.

Au dat apoi telefon la aeroportul din Budapesta, unde lui primit informaţia ca într-adevăr am coborât din avion la orele douăsprezece şi douăzeci, mai departe ei nu mai ştiau inamic de mine.

Eu stăteam liniştită în timp ce copiii mei se frământau, neştiind unde sunt, intrând în panică din cauza unui şofer nogyent.

Ginerele meu era convins că s-a întâmplat ceva, pentru că < I mi înţelegea (mi-a spus pe urmă) cum îşi permite o firmă cu i în e; îi semnat un contract să încalce dispoziţiile contractului.

Cu siguranţă că în Franţa nu se întâmplă aşa ceva, dar el ¡1 nilnt când a fost în România, a băgat cârdul în bancomat şi Ienik omătul i-a sechestrat cârdul şi nu i l-a dat înapoi până nu au sunt ugenţii de la bancă, l-au legitimat şi i-au înapoiat cârdul (era (t mim de donare a cârdului şi de folosirea frauduloasă a lui).

Vorba lui M.B. „Trăim în România şi asta ne ocupă tot limpid", sau cum spun alţii şi eu: „la noi ca la nimeni".

Din punctul de vedere al francezului şoferul respectiv mi un ou voie să plece fără unul dintre călători.

Dar şoferul a cerut acordul firmei şi firma i-a dat „lui să-i plece, după ce el s-a jeluit că s-a săturat să caute timp i „nră un pasager.

Nu vreau să vă mai plictisesc, dar vă spun să fiţi atenţi cu ce firmă încheiaţi contracte de călătorie, că puteţi să o păţiţi mai rău ca mine, cum apăţit o cunoştinţă de-a mea.

Că tot firma care trebuia să mă transporte pe mine i-a făcut figura:

— Să fiţi sănătoasă, că acum doi ani autocarul firmei de care vorbiţi» m-a lăsat pe mine cu gură cască, când a trecut în trombă prin staţia de unde trebuia să mă ia şi m-a lăsat cu „ochii i în soare" uitându-mă lung la dâra de praf, pe care a lăsat-o în urmă.

— Şi ce aţi tăcut?

— Ce să fac?! După ce mi-am revenit din şoc, am sunat la firmă, le-am spus ce s-a întâmplat şi m-au reprogramat peste două zile

— De fapt ce întâmplat?

— S-a întâmplat că şoferul a uitat pur şi simplu că trebuie să ia un pasager din staţia respectivă.

— Te pomeneşti că era acelaşi şofer, care mie de fapt mi-a făcut un bine, lăsându-mă acolo, că nu am călătorit înghesuită.

Aha, se vede că e o practică curentă, şoferii se distrează pe seama pasagerilor, cum se întâmpla cu zeci de ani în urmă, când un şofer vedea că un om fuge după trolebuz, îl aştepta până acesta ajungea la uşă şi atunci pac! îi închidea uşa în nas, pornind din staţie râzând. Trebuie să se amuze şi ei într-un fel, că doar au un serviciu destul de stresant, nu?!

Dar, totul e bine când se termină cu bine (vorba lui Will, de fapt titlul unei piese de William Shakespeare, n.a.).

Ştiaţi că se pare că marele Will nici n-ar fi existat?! Se spune ca unii dintre regii Angliei ar fi scris sub acest pseudonim (am învăţat eu

la „Istoria teatrului” sau la „Literatură Universală” nu ţin bine minte la ce, pentru că memoria începe să-mi joace feste, da, memoria mea de elefant!).

Este puţin cam devreme, nu? O să iau ceva pentru întărirea memoriei.

V-am băgat în ceaţă şi nu vrem să vă las aşa, pentru că atunci când mă voi documenta de la partea adversă şi voi afla şi versiunea ei, o să v-o spun, fără să modific ceva.

Pe cuvântul meu! (şi atât!).

Am aflat mai târziu ce s-a întâmplat şi cred că şoferul cu pricina era la sediul firmei, când am fost eu pe acolo, deşi nu a recunoscut că este vorba de el.

Îl cred că nu putea să recunoască pentru că se temea de „represalii”. Dar, se înşală amarnic, pentru că eu sunt un om paşnic şi apoi vorba proverbului: „Câinele care latră nu muşcă!”

Ce se întâmplase de fapt?

Şoferul crede că în sala unde era „Biroul de Informaţii” nu erau scaune, deci nu stătea nimeni. Cât se poate de greşit! Acolo sunt vreo şase scaune tip fotoliu şi vreo trei măsuţe şi eu stăteam pe unu din scaune.

Pe lângă această eroare de informaţie, a mai făcut o greşeală: a crezut că am plecat deja cu altă maşină. Se vede că nu mă cunoştea! Cum să plec, dacă eu plătisem bilet la o anumită firmă şi numai cu aceea puteam călători.

Toate s-ar fi rezolvat dacă ar fi comunicat la icrofon numele meu.

Eu mi-aş fi auzit numele, aş fi sărit din nou de pe scaun, aş fi spus că eu sunt şi doamnele de la Biroul de Informaţii I-ar fi spus şoferului:

— Ia-o de aici, că ne-a stresat destul şi du-o acasă!

Dar nu s-a întâmplat aşa şi fiul meu mă anunţă co toată „distracţia” l-a costat pe el şi pe fiica mea o sută de euro, aşa că cu le sunt datoare.

— Ba s-avem pardon, eu nu sunt datoare nimănui cu nimic, pentru că am stat cuminte unde mi s-a spus. Adresaţi-vă cu încredere firmei transportoare sau şoferului neglijent să vă plutească despăgubiri, pentru că mie nu mi se poate reproşa nimic.

Bineînţeles că nimeni nu va plăti nimic şi atâta pagubă să avem noi în toată viaţa noastră.

Bine că am ajuns eu cu bine acasă şi acum aşteptăm cu interes să vedem dacă fiul meu păţeşte la fel la întoarcere.

Dacă nu, voi spunear, ca altă dată:

— Toate mi se întâmplă numai mie!

Cluj-Napoca, 15 februarie

CUPRINS

Partea întâi 5
Partea a doua 23
Partea a treia 31
Première partie 75
Deuxième pârtie 97
Troisième partie 107
Photographies de Paris 147

Casa Cărţii de Ştiinţă

Director: Mircea Trifu Fondator: dr. T.A. Codreanu Redactor şef: Irina Petraş Culegere computerizată: Tudor Vasile Ciupeiu, Ciprian Ciupeiu Tehnoredactare computerizată: Livia Batişte

Tiparul executat la Casa Cărţii de Ştiinţă 400129 Cluj-Napoca; B-dul Eroilor nr. 6 – 8 Tel. /fax: 0264 – 431920

www.casacartii.ro; e-mail: editura casacartii.ro

Lola Maria Ţămbrescu-Ci upei u

S-a născut la 10 februarie 1947 în Cluj-Napoca. A absolvit liceul „George Barițiu" şi Facultatea de Litere din Cluj. Este profesoară de limba română şi limbi străine şi a lucrat peste 30 de ani în învăţământ

Est née le 10 février 1947 à Cluj-Napoca, Roumanie. Après le lyceé, elle a suivi les cours de la Faculté de Lettres de Cluj, Roumanie. Elle a travaillé plus de 30 ans en enseignant le roumain et des langhes étrangères.

A publicat în antologiile / A publié antolhologiques:

Paşi în iarba ninsă" / „Pas dans 1 herbe neigé" – Ed. Remus 2001 Pulbere stelară" / „poussière d'étoiles" – Ed. Napoca-Star 2002 Miresme de orgă" / „Arômes d'orque" – Ed. Etnograph 2004

A publicat următoarele volume / Des volumes personnels

Album de familie" / „Album de familie" – Ed. Limes 2000 Rădăcini aeriene" / „Racines aeriennes" – Ed. Limes 2001 Veriga din lanţ" / „Maille du chaîne" – Ed. Limes 2003 Amintiri din şcoală" /

„souveni rs de l'école" – Ed. Li mes 2004 Lumina cugetului" / „La lumière de la pensée" – Ed. Limes 2005

Cărţile doamnei L.Ţ. se citesc cu plăcere, cu bucurie, cu revoltă chiar; uneori parcă ai vrea să se termine, când se termină, regreţi că s-au încheiat, astfel încât complexitatea aceasta, chiar paradoxurile care le naşte, fac ca aceste cărţi să fie vii, autentice, interesante.

Les ouvrages de L.J. se lisent avec plaisir, avec joie, même avec révolté. Parfois on voudrait qu'ils finissent et quand ils achèvent on le regrette. Donc, leur complexité, les paradoxes même, les font naître, les rendent authentiques, vifs 61 intéressants.

Teodor Tanf

PRO VIRTUTE ET SCIBfHA